

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
Кафедра теоретичної та прикладної економіки**

Куценко Юрій Андрійович

УДК 658.14-047.44

Дипломна робота

«Оцінка фінансової стійкості підприємства»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Дипломна робота містить результати власних доробок. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Ю.А. Куценко

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник

Ананьєва Олеся Олександрівна

Кандидат економічних наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ..	6
1.2. ОСНОВНІ ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	16
1.3 . МЕТОДИКА ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	22
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ГАЗОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».....	33
2.1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА	33
2.2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	45
2.3 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	54
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	61
3.1. РОЗРОБКА МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «НАФТОГАЗ»	61
3.2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	72
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТОК.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах ведення бізнесу фінансова стійкість підприємства стає визначальним фактором для його успішності та конкурентоспроможності. Оцінка фінансової стійкості стає необхідністю, оскільки вона визначає не лише поточний фінансовий стан підприємства, але й здатність до стійкого розвитку в умовах економічної нестабільності та невизначеності.

В процесі свого функціонування кожне підприємство повинно зберігати не лише стабільність свого становища, але й здатність балансувати внутрішні можливості з впливом зовнішнього середовища для досягнення нового якісного рівня, що дозволить йому розвиватися. Головною складовою загальної стійкості підприємства є фінансова стійкість, яка відображає усталеність різних аспектів його діяльності.

Проведення аналізу фінансової стійкості підприємства надає можливість оцінити його здатність адаптуватися до умов зовнішнього середовища та визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Аналіз також дозволяє оцінити, наскільки підприємство ефективно використовує свої внутрішні ресурси та раціонально управляє фінансовими потоками, що є ключовими елементами для досягнення фінансової стійкості.

Актуальність дослідження також визначається сучасними викликами та особливостями економічного середовища. За останні роки спостерігається значна динаміка у глобальному та регіональному економічному розвитку, що призводить до зростання ризиків та невизначеності для підприємств у всіх галузях.

Пандемія, економічні кризи, війна, зміни в регулюючій політиці та інші фактори створюють непередбачувані умови для ведення бізнесу. У цьому контексті, питання фінансової стійкості стає особливо важливим, оскільки воно не лише визначає можливість підприємства вижити в умовах кризи, але й впливає на його здатність до подальшого розвитку та конкурентоспроможність.

Дослідження фінансової стійкості підприємства є актуальним в контексті потреби розробки стратегій управління ризиками, підвищення ефективності фінансового планування та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Враховуючи ці виклики, аналіз фінансової стійкості стає необхідним інструментом для забезпечення життєздатності підприємств у складних умовах сучасного бізнес-середовища.

Отже, дослідження фінансової стійкості підприємства відкриває перспективи для вдосконалення стратегій управління та ризик-орієнтованого підходу, що в свою чергу може сприяти створенню більш конкурентоздатного та адаптивного бізнесу в умовах економічної невизначеності.

Метою даної дипломної роботи є проведення глибокого та комплексного аналізу фінансової стійкості підприємства з метою визначення його поточного стану та розробки рекомендацій для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

Основні завдання дипломної роботи:

- дослідити сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості підприємства;
- розкрити основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- представити методикку оцінки фінансової стійкості підприємства;
- здійснити організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» ;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства;
- здійснити оцінку фінансової стійкості досліджуваного підприємства;
- обґрунтувати шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України».

Об'єктом дослідження є підприємство ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України».

Предметом дипломної роботи є теоретичні та практичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства.

У процесі роботи застосовувалися методи економічних досліджень: абстрактно-логічний, монографічний, розрахунково-конструктивний, порівняння, графічний.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі, нормативні акти; наукові праці вітчизняних та зарубіжних представників економічної науки, статті періодичного друку, підручники, мережа Інтернет та інші джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства є важливим фактором його успішності та довгострокового функціонування. Сутність цього поняття полягає у здатності підприємства забезпечити стабільність фінансових ресурсів та ефективно використовувати їх, щоб уникнути фінансових труднощів та зберегти можливість розвитку.

Необхідність оцінки фінансової стійкості полягає у кількох ключових аспектах:

1. Стійкість у складних умовах: фінансова стійкість дозволяє підприємству оптимально функціонувати в умовах економічної нестабільності, змін в ринковій кон'юктурі та неочікуваних подіях.

2. Здатність до розвитку: стійкість в фінансовій сфері допомагає підприємству зберегти здатність до інвестування в нові проекти, розширення бізнесу та впровадження нових технологій.

3. Довіра стейкхолдерів: фінансова стійкість підприємства забезпечує довіру серед інвесторів, банків, клієнтів та постачальників, що сприяє покращенню рейтингу підприємства та доступу до кредитних ресурсів.

4. Управління ризиками: підприємство з сильною фінансовою стійкістю має можливість краще управляти фінансовими ризиками та зменшувати ймовірність фінансових втрат.

Ці аспекти визначають сутність та важливість фінансової стійкості для успішної діяльності будь-якого підприємства.

Фінансова стабільність — це здатність підприємства досягати стану фінансової рівноваги при збереженні достатнього ступеня фінансової стійкості й підтримувати цей стан у довгостроковій перспективі при ефективному

управлінні фінансами. Основними складовими фінансової стабільності є фінансова рівновага й фінансова стійкість.

Фінансова рівновага підприємства — це відповідність обсягів формування й використання (споживання) власних фінансових ресурсів. Вона досягається оптимізацією співвідношення між часткою коштів, що капіталізуються і тією їх часткою, що направляється на споживання, а також узгодженням джерел формування й напрямків використання власних фінансових ресурсів, встановленням оптимального співвідношення між зовнішніми й внутрішніми джерелами власних фінансових ресурсів.

Досягнення фінансової рівноваги в значній мірі залежить від ефективності облікової політики підприємства, політики формування й розподілу прибутку підприємства, амортизаційної, дивідендної, емісійної політики й т. ін.

Розглянемо основні підходи до визначення фінансової стійкості.

Фінансова стійкість — це такий стан фінансових ресурсів підприємства, при якому раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стійкої прибутковості й забезпечення процесу розширеного відтворення [1].

Економічна стійкість — це комплексне поняття, що пов'язане зі здатністю зберігати цілісність та рівновагу в умовах негативних та позитивних впливів різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів завдяки ефективному використанню ресурсів підприємства. Є недоцільним зведення економічної стійкості лише до фінансової стійкості, оскільки вона включає такі вагомі фактори впливу на господарюючий суб'єкт, як ділова активність та стійкість персоналу [3, с.30].

Фінансова стійкість — одна з найважливіших характеристик оцінки фінансового стану підприємства, яка визначає ефективне фінансове управління підприємством [4, с. 20].

Отже, фінансова стійкість — це здатність підприємства або організації утримувати стабільність і ефективність у своїй фінансовій діяльності навіть у

змінних умовах ринку чи економічних коливаннях. Це стан, коли підприємство має достатні фінансові ресурси для покриття витрат та зобов'язань, оптимальне використання цих ресурсів та здатність уникнути фінансових криз або непередбачених ризиків.

Кожен бізнес має визначити свої фінансові межі. Якщо фінансова стійкість не досягається, це може призвести до неплатоспроможності, а занадто великий запас ресурсів може витратити кошти на їх утримання, що уповільнює економічний розвиток.

Чинники, що впливають на фінансову стійкість, можна розділити на три рівні. На першому рівні — загальні чинники, такі як фаза економічного розвитку та стадія життєвого циклу підприємства. Чинники другого рівня — результати дії базових факторів, таких як зовнішнє регулювання держави і внутрішні стратегії управління. На третьому рівні — більш деталізовані фактори, наприклад, рівень конкуренції, інфляції, структура активів та політика розподілу прибутку.

Ознаки фінансової стійкості включають:

1. Досягнення прибутку та рентабельності: успішне досягнення планових показників прибутку та рентабельності свідчить про ефективність фінансової діяльності.

2. Оптимальний розподіл прибутку: раціональний розподіл прибутку між інвестиціями, розвитком підприємства та оплатою праці сприяє стабільності та забезпечує інтереси колективу.

3. Ліквідність балансу: збалансованість між активами та пасивами, а також належне управління оборотними коштами, що забезпечує готовність до виконання фінансових зобов'язань.

4. Раціональне використання ресурсів: ефективне використання основних засобів та раціональне розподілення власних та позикових коштів сприяє оптимізації процесів та уникненню зайвих витрат.

5. Платіжна дисципліна: дотримання встановлених платіжних термінів та розрахунків сприяє стабільності фінансового стану [36, с.191].

Забезпечення фінансової стійкості у довгостроковій перспективі вимагає відповідного фінансового планування, яке визначає стратегічні показники та темпи розвитку, що допомагає досягти основних цілей підприємства.

Так, міцна структура капіталу відіграє важливу роль у фінансовій стійкості підприємства. Це означає, що підприємство повинне правильно розподіляти свій капітал між власним та залученим капіталом з метою ефективного функціонування та забезпечення платоспроможності.

Структура капіталу визначає, скільки коштів підприємство залучає через позики або емісію акцій, а скільки воно фінансує за рахунок власних засобів. Маючи збалансовану структуру капіталу, підприємство може зменшити свою залежність від зовнішніх джерел фінансування, що сприяє підвищенню стійкості в умовах фінансових турбуленцій або змін на ринку.

Організація руху капіталу передбачає ретельне управління фінансовими потоками. Це означає оптимізацію інвестицій, контроль над рівнем заборгованості, раціональне використання фінансових ресурсів та планування фінансових операцій. Ці кроки дозволяють забезпечити стабільність доходів підприємства та підтримувати його фінансову платоспроможність. Так, саме такі характеристики свідчать про високий рівень фінансової стійкості підприємства. Це означає, що підприємство може ефективно управляти своїми фінансами, забезпечуючи безперебійність в оплатах і вибіркоче розширення своєї діяльності. Стратегічно спрямований підхід полягає в усвідомленні можливих ризиків та готовності до їх вирішення.

Це важливо для підтримання іміджу підприємства перед контрагентами, стабільного фінансового стану в очах інвесторів та банків, а також для забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах змін на ринку та економічних труднощів.

Підходи до визначення сутності фінансової стійкості можуть бути різноманітними. Ось декілька підходів:

1. Економічний підхід. Фінансова стійкість визначається як здатність підприємства чи організації зберігати свою фінансову роботу на прийнятному рівні навіть під впливом негативних зовнішніх чи внутрішніх факторів[40].

Економічний підхід до фінансової стійкості спрямований на оцінку здатності підприємства чи організації утримати свою фінансову життєздатність в умовах зовнішніх або внутрішніх турбулентностей. Цей підхід базується на розгляді фінансів підприємства як системи, яка повинна пристосовуватися до змін у внутрішніх та зовнішніх умовах. Основні аспекти економічного підходу до фінансової стійкості:

- адаптація до змін. Оцінка здатності підприємства адаптуватися до змін у ринкових умовах, кон'юктурі та технологічних зрушеннях;
- системний підхід. Розгляд фінансів підприємства як системи, взаємодія компонентів якої визначає фінансову стійкість;
- ефективне управління ресурсами. Визначення оптимального використання фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку підприємства;
- збалансованість ризиків. Оцінка ризиків, яким підприємство піддається, та розробка стратегій для зменшення їх впливу на фінансову стійкість;
- фінансова гнучкість. Здатність підприємства реагувати на фінансові труднощі та забезпечувати стійкість у складних ситуаціях;
- стійкість до стресів. Оцінка та готовність підприємства до впливу негативних факторів та резервів для збереження фінансової стабільності в умовах стресу.

2. Фінансовий підхід. Це оцінка спроможності підприємства оплатити свої зобов'язання та підтримувати стабільні фінансові показники з часом. Фінансовий підхід орієнтований на оцінку фінансових показників підприємства та їх взаємозв'язок. Основні аспекти цього підходу включають [19, с.]:

- аналіз фінансових показників. Оцінка стійкості підприємства за допомогою різних фінансових показників, таких як коефіцієнти ліквідності, рентабельності, покриття, заборгованості тощо;

- контроль фінансових потоків. Оцінка внутрішнього руху фінансів на підприємстві, управління оборотним та основним капіталом, контроль за зовнішніми фінансовими операціями;

- оцінка платоспроможності. Визначення здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно та повністю;

- фінансове планування та бюджетування. Розробка стратегій для оптимізації фінансових ресурсів, контроль за їх використанням та прогнозування фінансових результатів;

- моделювання ризиків. Аналіз можливих фінансових ризиків та розробка стратегій мінімізації їх впливу на підприємство;

- управління дебіторською та кредиторською заборгованістю: Контроль за заборгованістю перед постачальниками та від клієнтів для забезпечення фінансової стійкості.

3. Фінансово-економічний підхід. Стійкість, яка оцінюється за рівнем рентабельності, ліквідності та кредитоспроможності підприємства. Фінансово-економічний підхід до визначення сутності фінансової стійкості передбачає комплексний аналіз економічних та фінансових аспектів діяльності підприємства. Основні аспекти цього підходу включають:

- фінансово-економічний аналіз. Вивчення та оцінка фінансових звітів, зокрема балансу, звіту про прибуток і збиток, звіту про грошові потоки для визначення фінансового стану підприємства;

- оцінка ринкової кон'юнктури. Врахування впливу зовнішнього середовища та ринкових умов на фінансову стійкість, аналіз споживчого попиту, конкуренції та інших факторів;

- економічне моделювання. Використання економічних моделей для прогнозування різних сценаріїв розвитку підприємства та їх впливу на фінансову стійкість;

- вивчення факторів внутрішнього середовища. Аналіз ефективності внутрішнього управління, персоналу, виробничих процесів, технологій і т.д.;
- оцінка ефективності використання ресурсів. Аналіз витрат, оптимізація роботи виробничих підрозділів, забезпечення раціонального використання капіталовкладень;
- формування ефективної фінансово-економічної стратегії. Розробка стратегій, спрямованих на забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах невизначеності та змін на ринку.

4. Системний підхід. Вважається, що фінансова стійкість це результат взаємодії різних факторів, таких як управління, ефективність, ліквідність тощо. Системний підхід до розуміння фінансової стійкості підприємства орієнтується на розгляд цього питання як частину більш широкої системи. Основні аспекти системного підходу включають:

- взаємозв'язок і взаємодія. Аналіз фінансової стійкості як частини взаємодії різних підсистем підприємства: фінансової, виробничої, управлінської та інших;
- елементи системи. Розгляд фінансової стійкості через взаємозв'язок різних компонентів, таких як фінансові ресурси, ліквідність, забезпеченість капіталом тощо;
- динаміка. Аналіз стійкості в контексті змін у часі та реагування системи підприємства на зовнішні та внутрішні впливи;
- синергетика. Розгляд фінансової стійкості як результату взаємодії різних компонентів, яка може мати ефект, що перевищує суму окремих частин;
- системна динаміка. Врахування взаємозв'язку між факторами та їх впливом на систему фінансової стійкості в різні періоди;
- врахування оточуючого середовища. Розгляд впливу зовнішніх факторів (ринкових, економічних, політичних) на фінансову стійкість як складову системи підприємства.

5. Управлінський підхід. Це підвищення спроможності підприємства пристосуватися до змін в економічному середовищі, використовуючи

різноманітні стратегії, такі як диверсифікація, оптимізація витрат тощо. Управлінський підхід до фінансової стійкості підприємства базується на активній ролі управління та стратегічному керівництві. Основні аспекти управлінського підходу включають [27, с. 79]:

- стратегічне планування. Розробка довгострокової стратегії фінансової стійкості, включаючи цілі, стратегії залучення фінансових ресурсів, ризик-менеджмент;
- ефективне управління ресурсами. Оптимізація використання фінансових ресурсів, зменшення витрат, оптимізація капіталу;
- фінансове планування. Розробка бюджетів, прогнозування фінансових потоків, управління ліквідністю та касовими потоками;
- аналіз та контроль. Постійний аналіз фінансових показників, виявлення та виправлення негативних тенденцій, встановлення системи контролю за виконанням фінансових планів;
- розвиток фінансових стратегій. Підвищення фінансової гнучкості, розробка стратегій реагування на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі;
- управлінське рішення. Прийняття рішень на основі фінансових даних та аналізу, забезпечення належного фінансового ризик-менеджменту;
- розвиток персоналу. Формування фінансової грамотності у персоналу, навчання та підготовка персоналу з питань фінансів та управління ресурсами;

Цей підхід дозволяє підприємству виявляти та реагувати на фінансові ризики, оптимізувати використання ресурсів та планувати стратегічні кроки для підтримки фінансової стійкості.

6. Стратегічний підхід. Оцінка впливу фінансової стійкості на стратегічне планування підприємства та його здатність до досягнення довгострокових цілей. Стратегічний підхід до фінансової стійкості підприємства орієнтований на довгостроковий успіх і включає:

- стратегічне планування Розробка фінансових цілей та стратегій для досягнення довгострокової стійкості. Це охоплює роботу з ризиками, створення запасу фінансових ресурсів для майбутніх потреб і розвитку;
- аналіз середовища. Оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість, таких як економічні, політичні, соціальні та технологічні зміни;
- оптимізація портфеля. Управління і розподіл фінансових ресурсів між різними проектами та напрямками діяльності, з метою максимізації прибутковості та мінімізації ризику;
- диверсифікація ризиків. Розподіл ризиків шляхом інвестування в різні області, ринки або фінансові інструменти для зменшення впливу негативних подій;
- стратегії фінансування. Розробка оптимальних методів фінансування, включаючи внутрішні джерела (прибуток, резерви) та зовнішні (кредити, емісія акцій), з урахуванням довгострокових цілей;
- управління ризиками. Розробка стратегій для управління фінансовими ризиками, виявлення потенційних загроз та розробка планів дій для їх зменшення;
- моніторинг та корекція. Постійний аналіз фінансових показників для виявлення змін у стратегії, необхідності коригування планів, якщо умови змінилися.

Цей підхід спрямований на створення стійкої фінансової платформи для підприємства, забезпечуючи його довгостроковий успіх та зростання.

Кожен з цих підходів надає свій особливий погляд на сутність фінансової стійкості, розглядаючи різні аспекти та відображаючи різноманітність підходів у вивченні цього поняття.

Фінансова стійкість підприємства важлива з кількох причин:

1. Забезпечення виживання. Гарантує, що підприємство може існувати навіть у складних економічних умовах

2. Довгостроковий розвиток. Стійкість дозволяє підприємству зберігати свою діяльність і розвиватися у тривалий період.

3. Доступ до фінансування. Легше отримувати кредити та інвестиції, якщо підприємство вважається фінансово стійким.

4. Залучення та збереження талановитих кадрів. Приваблює та утримує кваліфікованих працівників, оскільки вони вірять у стабільність майбутньої роботи.

5. Довіра зацікавлених сторін. Зберігає довіру клієнтів, інвесторів, партнерів, банків, державних органів, оскільки вони впевнені в надійності та стабільності підприємства.

Фінансова стійкість підприємства може бути визначена рядом ознак [29, с. 65]:

1. Ліквідність. Здатність підприємства вчасно виконувати фінансові зобов'язання та мати достатній обсяг готівки для покриття поточних витрат.

2. Спроможність виживання. Здатність підприємства зберігати свою діяльність в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, таких як економічні кризи або конкуренція.

3. Рентабельність. Здатність генерувати прибуток, який перевищує витрати та ризики.

4. Стабільність фінансових показників. Підприємство має стабільність у фінансових показниках протягом тривалого періоду.

5. Низький рівень боргу. Мінімізація фінансових зобов'язань та оптимальне управління боргами.

6. Достатня капіталізація. Наявність достатнього капіталу, що дозволяє підтримувати стабільність і здійснювати розвиток.

7. Ефективне управління ресурсами. Раціональне використання фінансових, людських та матеріальних ресурсів.

8. Гнучкість. Здатність адаптуватися до змін в економічному середовищі та швидко реагувати на негативні фактори.

9. Збалансованість ризиків. Вміння управляти та розподіляти ризики таким чином, щоб вони не загрожували стабільності підприємства.

Ці ознаки вказують на здатність підприємства витримати труднощі та забезпечити стійкий розвиток у майбутньому.

1.2. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства

На фінансову стійкість підприємств істотно впливає фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка держави. У період кризи існує відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва, що спостерігається сьогодні в Україні. Зменшуються інвестиції в товарні запаси, що ще більше скорочує збут. Зменшуються також і доходи суб'єктів господарської діяльності, падають обсяги прибутку. Все це зумовлює зниження ліквідності підприємств, їхньої платоспроможності та формує передумови для масових банкрутств [5, с. 278].

Фінансова стійкість підприємства залежить від численних факторів, що охоплюють як внутрішнє, так і зовнішнє середовище. Ось кілька ключових факторів:

1. **Ефективне фінансове управління.** Здатність управління фінансами, урахування оптимізацію витрат, оптимальне використання ресурсів та мінімізацію ризиків.

2. **Ліквідність.** Достатність грошових коштів для покриття поточних зобов'язань.

3. **Рентабельність.** Здатність генерувати прибуток після урахування всіх витрат та інвестицій.

4. **Фінансові зобов'язання.** Рівень боргу та здатність його обслуговувати без перевищення допустимих меж.

5. **Керованість ризиками.** Здатність управляти ризиками і відповідно реагувати на них.

6. **Ефективне управління оборотними коштами.** Оптимізація оборотних коштів для забезпечення безперервності бізнесу.

7. **Кон'юнктура ринку.** Зміни у ринковому середовищі можуть суттєво вплинути на фінансову стійкість.

8. **Політика ціноутворення.** Адекватне ціноутворення, яке не лише забезпечує прибуток, але й конкурентоспроможність.

9. **Фінансові інструменти.** Використання інструментів фінансового ринку для зменшення ризиків та збільшення прибутковості.

10. **Політика диверсифікації.** Різноманітний портфель продуктів або послуг може зменшити ризики та забезпечити стабільність у складних умовах.

11. **Стратегія розвитку.** Ефективне планування та стратегічне управління дозволяють підприємству адаптуватися до змін.

12. **Політика кадрового управління.** Збереження та розвиток кваліфікованих кадрів, які впливають на результативність підприємства.

Ці фактори складають комплексний підхід до фінансової стійкості, урахування яких допомагає підприємству забезпечити стабільність та розвиток у довгостроковій перспективі.

Фінансова стійкість підприємства відображається у внутрішньому стані його ресурсів та їхній динаміці, які забезпечують стабільно високі фінансові результати. Цей аспект допомагає розділити чинники впливу на фінансову стійкість на дві групи: внутрішні та зовнішні. Внутрішні чинники включають інновації, виробничі та фінансові аспекти, маркетингові стратегії та здатність відповідати потребам клієнтів за якістю та ціною, технологічну базу, ефективність управління та внутрішні ресурси. Серед важливих внутрішніх факторів також є залежність від зовнішніх інвесторів, ефективність операцій та рівень менеджменту.

Внутрішній аспект фінансової стійкості підприємства визначається його внутрішніми ресурсами, процесами та стратегіями, які впливають на економічну стійкість та оптимальне функціонування усього організаційного виробничого процесу. Цей аспект включає ряд важливих компонентів:

1. **Розміри підприємства:** розміри впливають на масштаби виробництва, ефективність управління та можливість пристосування до ринкових умов.

2. **Рівень гнучкості системи управління:** гнучкість управління дозволяє підприємству швидше реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

3. **Рівень відповідності продукції запитам споживачів:** адаптація продукції до потреб ринку є важливим аспектом внутрішньої стійкості.

4. **Стан матеріально-технічної бази:** якість та ефективність виробничих засобів впливають на загальну продуктивність.

5. **Новітність технологій:** застосування сучасних технологій може поліпшити продуктивність та конкурентоспроможність.

6. **Стан майна і фінансові ресурси:** достатність матеріальних та фінансових ресурсів є ключовим фактором внутрішньої стійкості.

7. **Залежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів:** рівень зовнішньої фінансової залежності впливає на фінансову стабільність.

8. **Ефективність господарських і фінансових операцій:** ретельне планування та ефективне ведення операцій сприяє внутрішній стійкості.

9. **Рівень менеджменту та забезпеченість висококваліфікованими кадрами:** компетентний менеджмент та кваліфіковані кадри є важливими активами.

10. **Корпоративна культура, ділова репутація:** створення позитивної корпоративної культури та доброї ділової репутації сприяє внутрішній стійкості.

11. **Збалансованість внутрішніх можливостей із впливом зовнішніх загроз:** здатність підприємства адаптуватися до зовнішніх викликів є важливою для його стійкості.

Ці аспекти взаємодіють між собою та формують внутрішнє середовище підприємства.

Зовнішні фактори включають соціально-економічну та політичну стабільність країни, рівень попиту, конкуренцію на ринку, податкову, кредитну

та інвестиційну політику, економічні зв'язки, умови експорту та імпорту, антимонопольну політику, ситуацію на ринку постачальників, інвестиційний клімат та науково-технічний прогрес. Врахування цих факторів дозволяє адекватно оцінювати фінансову стійкість підприємства та визначати стратегії розвитку, спрямовані на збалансоване управління внутрішніми ресурсами та ефективну взаємодію з зовнішнім середовищем.

Зовнішні аспекти фінансової стійкості підприємства визначаються зовнішніми чинниками та умовами, які впливають на його фінансову роботу та стійкість. Основні зовнішні аспекти включають:

1. **Соціально-економічна та політична стабільність в країні.** Стабільність у країні сприяє передбачуваності у розвитку бізнесу та економічному росту.

2. **Рівень платоспроможного попиту.** Споживчий попит визначає ринкову відповідь на товари та послуги підприємства.

3. **Рівень конкуренції.** Конкурентна ситуація в галузі впливає на можливості збуту продукції та цінову політику підприємства.

4. **Податкова, кредитно-фінансова, облікова, інвестиційна політика.** Регулюються державними структурами та впливають на фінансове планування підприємства.

5. **Зовнішньоекономічна політика держави.** Включає експортно-імпортні операції, тарифи та умови торгівлі.

6. **Стан ринку постачальників.** Впливає на наявність та якість входів у виробничий процес.

7. **Ефективність економічних зв'язків.** Ступінь зв'язку підприємства з іншими учасниками ринку визначає доступність ресурсів.

8. **Ситуація на ринку праці.** Впливає на доступність та вартість робочої сили.

9. **Тип ринку та його характеристики.** Великий, малий, насичений чи нішевий ринок впливає на стратегію підприємства.

10. **Кредитна політика, валютна політика.** Визначає умови фінансових операцій та впливає на фінансові ризики.

11. **Рівень страхових тарифів.** Впливає на витрати на страхування та ризики.

12. **Науково-технічний прогрес.** Відображає доступність та рівень технологічних новацій, що можуть впливати на продуктивність та конкурентоспроможність підприємства.

Ці фактори взаємодіють та впливають на ефективність управління та фінансову стійкість підприємства в цілому.

Необхідно зауважити, що на сучасному етапі розвитку економіки України фінансова стійкість багатьох підприємств істотно погіршилася. Основними чинниками цього є військові дії, фінансово-економічна криза в Україні, зростання інфляції, нестабільна державна податкова і кредитна політика. Нестабільність економічної ситуації в Україні зумовлює погіршення інвестиційного клімату в державі. Значний вплив на фінансову стійкість підприємств справляє також зовнішньоекономічна політика держави, яка охоплює експортну та імпорتنу політику. Така політика повинна бути спрямована на створення сприятливих умов для українських товаровиробників на світовому ринку.

На фінансову стійкість підприємств істотно впливає фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка держави. У період кризи існує відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва, що спостерігається сьогодні в Україні. Зменшуються інвестиції в товарні запаси, що ще більше скорочує збут. Зменшуються також і доходи суб'єктів господарської діяльності, падають обсяги прибутку. Все це зумовлює зниження ліквідності підприємств, їхньої платоспроможності та формує передумови для масових банкрутств [3].

Фінансова стійкість багатьох українських підприємств знижується також внаслідок низької конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг на світовому ринку. Для покращення ситуації вітчизняним підприємствам

необхідно активізувати інноваційну діяльність, запроваджувати нові види технології та організації виробництва[2].

Звісно, підприємство має можливість безпосередньо впливати лише на свої внутрішні фактори, які впливають на фінансову стійкість. Тому основна увага повинна бути спрямована на цей аспект. Це означає забезпечення оптимального співвідношення між постійними та змінними витратами, вибір типу діяльності та структури продукції, ефективне управління необоротними активами, раціональну структуру капіталу, правильний вибір стратегії та тактики управління фінансовими ресурсами і прибутком, впровадження нових технологічних моделей і забезпечення виробництва конкурентоздатної продукції, а також вивчення можливих напрямів розвитку фінансів підприємства у майбутньому.

Фінансова стійкість підприємства ґрунтується на його фінансовому потенціалі, який визначається обсягом власних, позичених та залучених фінансових ресурсів, що стоять у розпорядженні для покриття поточних та майбутніх витрат. Отже, ефективність управління фінансовою стійкістю підприємства залежить від розумного управління його фінансовим потенціалом.

Отже, мета забезпечення фінансової стійкості полягає в уникненні або зменшенні негативного впливу як зовнішніх, так і внутрішніх чинників на функціонування підприємства, створенні умов для успішного виконання задуманих стратегій. Для досягнення потрібного рівня фінансової стійкості важливо здійснювати ефективне управління нею.

На сьогоднішній день особливо значний вплив на фінансову стійкість мають військові дії на території нашої країни. Війна має значний і комплексний вплив на фінансову стійкість підприємств, особливо в тих регіонах, де вона протікає. Деякі з можливих впливів включають:

1. **Спад забезпеченості ресурсами:** воєнні дії можуть призвести до перерв у постачанні ресурсів, таких як енергія, сировина, технічне обладнання та інші. Це може призвести до збільшення вартості виробництва та зниження прибутковості підприємств.

2. **Порушення логістичних та постачальницьких ланцюгів:** воєнні конфлікти можуть призвести до порушення логістичних та постачальницьких ланцюгів, що ускладнює виробничий процес та може призвести до дефіциту необхідних компонентів.

3. **Збитки та знищення майна:** військові дії можуть спричинити збитки та знищення майна, що належить підприємствам. Це може включати будівлі, обладнання, запаси та інші активи, що призведе до великих фінансових втрат.

4. **Падіння попиту на ринку:** воєнні конфлікти призводять до економічної нестабільності та зменшення споживчого попиту. Це може призвести до зменшення продажів та прибутковості підприємств.

5. **Фінансові труднощі через економічний спад:** часто спричиняють економічний спад, що може викликати фінансові труднощі для бізнесів. Зростання інфляції, збільшення процентних ставок та інші економічні труднощі можуть негативно впливати на фінансовий стан підприємств.

6. **Погіршення інвестиційного клімату:** воєнні конфлікти створюють невизначеність та ризики, що може вплинути на інвестиційний клімат у регіоні. Це може зробити важчим отримання фінансування для розвитку та розширення підприємств.

Загалом, військові конфлікти створюють серйозні виклики для фінансової стійкості підприємств та можуть мати довгострокові наслідки для їхньої діяльності.

1.3. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства

Економісти класифікують всі методи оцінки фінансового стану компаній на два основні типи: традиційний аналіз та факторний аналіз фінансового стану. Традиційний метод спрямований на вивчення змін та структури технічних, економічних та фінансових показників. З іншого боку, факторний метод

використовується для розгляду причин, що призводять до змін у технічних, економічних та фінансових показниках.

Існують два основних підходи до визначення фінансової стійкості. За першим підходом, фінансова стійкість компанії оцінюється за співвідношенням позикового та власного капіталу. За другим підходом, підприємство вважається фінансово стійким, якщо у нього достатньо власних оборотних активів.

У довгостроковій перспективі фінансова стійкість також залежить від відношення доходів і витрат. Навіть у випадку проблем з поточною платоспроможністю, позитивний фінансовий результат у майбутньому може збалансувати грошові потоки, забезпечивши стабільність компанії. Висока рентабельність сприяє здатності компанії до стійкої діяльності. Розмір позикового капіталу порівняно з власним або загальною сумою фінансових ресурсів також впливає на фінансову стійкість. Компанія може ефективно функціонувати, маючи високу залежність від кредитних коштів.

Проте зміна ринкових умов чи негативні впливи зовнішнього та внутрішнього середовища можуть призвести до того, що компанія не зможе відповідати за процентними зобов'язаннями та повертати кредит. Тому висока частка зобов'язань може створити загрози для фінансової стійкості компанії в середньо- та довгостроковій перспективі.

Абсолютні показники оцінки фінансової стійкості визначаються через конкретні цифри, які характеризують фінансовий стан підприємства без порівняння з іншими факторами чи величинами. Ці показники включають конкретні цифри, такі як суми коштів, обсяги активів, заборгованість, прибуток, витрати та інші фінансові значення, які використовуються для оцінки стабільності та потенціалу підприємства. Наприклад, абсолютні показники можуть включати обсяг капіталу, обсяги запасів, суму боргів чи прибутковість за певний період.

Абсолютні показники фінансової стійкості - це конкретні числові значення та суми, які відображають фінансовий стан підприємства. Ці показники вказують на конкретні аспекти фінансової діяльності та дозволяють здійснювати

кількісну оцінку стабільності фінансів компанії. Декілька абсолютних показників фінансової стійкості включають:

1. **Чистий прибуток (Net Income):** це загальний дохід, отриманий підприємством після відрахування всіх витрат та податків.
2. **Сплачений дивіденд:** кількість грошей, яку компанія виплачує своїм акціонерам у вигляді дивідендів.
3. **Обсяг вільних грошових коштів (Free Cash Flow):** сума грошей, які залишаються після відрахування витрат на утримання бізнесу.
4. **Активи та зобов'язання:** сума всіх активів та зобов'язань компанії на певний момент часу.
5. **Вартість власного капіталу:** кількісна оцінка чистого капіталу компанії, який залишається після відрахування всіх зобов'язань.
6. **Обсяг грошових резервів:** сума грошей, яку компанія утримує у резерві для непередбачуваних витрат чи екстрених ситуацій.
7. **Вартість основних фондів та обладнання:** загальна вартість фізичних активів, які володіє підприємство.

Ці абсолютні показники надають конкретні числові дані, які можна використовувати для оцінки фінансової стійкості підприємства і порівняння його з іншими компаніями чи стандартами галузі.

Абсолютні показники фінансової стійкості визначаються на основі трьохфакторної моделі, яка встановлює фінансову стійкість підприємства через забезпечення джерелами формування одного із основних елементів активів - «Запасів». Дана модель передбачає визначення трьох показників забезпеченості запасів джерелами формування:

1. Надлишок (нестача) власного оборотного капіталу (Δ ВОК):

$$\Delta \text{ВОК} = \text{ВОК} - \text{З}, \quad (1.1)$$

де ВОК – власний оборотний капітал ($\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}$); З – запаси підприємства.

2. Надлишок (нестача) власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів ($\Delta ВДК$):

$$\Delta ВДК = ВOK + ДЗ - З, \quad (1.2)$$

де ДЗ – довгострокові зобов'язання підприємства.

3. Надлишок (нестача) загального розміру джерел формування запасів ($\Delta ЗДЗ$):

$$\Delta ЗДЗ = ВOK + ДЗ + КЗ - З, \quad (1.3)$$

де КЗ – короткострокові зобов'язання підприємства.

Розрахувавши показники трьохфакторної моделі забезпечення запасів джерелами формування, є можливість визначити тип фінансової стійкості підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Типи фінансової стійкості підприємств

Тип фінансової стійкості	Параметри моделі	Характеристика фінансової стійкості
1	2	3
Абсолютна фінансова стійкість	$\Delta ВOK \geq 0;$ $\Delta ВДК \geq 0;$ $\Delta ЗДЗ \geq 0.$	Можливість негайного погашення зобов'язань. Високий рівень платоспроможності. Підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів.
Нормальна фінансова стійкість	$\Delta ВOK < 0;$ $\Delta ВДК \geq 0;$ $\Delta ЗДЗ \geq 0.$	Оптимальна платоспроможність підприємства, коли терміни надходжень і розміри грошових коштів, фінансових вкладень і очікуваних термінових надходжень приблизно відповідають термінам погашення і розмірам термінових зобов'язань. Підприємство раціонально використовує позичковий капітал. Висока доходність поточної діяльності.
Нестійкий фінансовий стан	$\Delta ВOK < 0;$ $\Delta ВДК < 0;$ $\Delta ЗДЗ \geq 0.$	Порушення поточної платоспроможності, за якої можливе відновлення рівноваги у разі поповнення джерел власних засобів, збільшення власних оборотних коштів, продажу частини активів для розрахунків за зобов'язаннями. Потреба в залученні додаткових джерел фінансування.

1	2	3
Кризовий фінансовий стан	$\Delta\text{ВОК}<0$; $\Delta\text{ВДК}<0$; $\Delta\text{ЗДЗ}<0$.	Підприємство є неплатоспроможним і знаходиться на межі банкрутства. Для відновлення механізму фінансування необхідний пошук можливостей і вживання організаційних заходів по забезпеченню підвищення ділової активності і рентабельності роботи підприємства. При цьому потрібна оптимізація структури пасивів, обґрунтоване зниження запасів, що не використовуються в обороті, або які використовуються недостатньо ефективно.

Джерело: складено автором на основі [5]

Фінансова стійкість підприємства тісно пов'язана з його платоспроможністю. Аналіз цієї стійкості дозволяє визначити фінансові можливості підприємства на майбутнє. Оцінка фінансової стійкості має на меті об'єктивно проаналізувати величину та структуру активів і пасивів підприємства, визначити його фінансову стабільність, незалежність і відповідність фінансово-господарської діяльності цілям статуту.

Фінансово стійким можна вважати підприємство, яке за рахунок власних коштів може забезпечити запаси й витрати, уникнути неприпустимої кредиторської заборгованості та своєчасно виконати свої зобов'язання. Оцінку фінансової стійкості доцільно проводити поетапно, використовуючи комплекс показників.

Суть відносних показників фінансової стійкості полягає в їх здатності відображати рівень фінансових ризиків для підприємств і ступінь їх залежності від позикового капіталу. Високий рівень фінансової стійкості свідчить про здатність ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики, не знижуючи фінансовий та виробничий потенціал суб'єкта господарювання.

Показники оцінки фінансової стійкості можна узагальнити так:

1. Коефіцієнт фінансової автономії (Кфа)

Являє собою одну з найважливіших характеристик фінансової стійкості підприємства:

$$K_{\text{фа}} = \frac{BK}{K} \quad (1.4)$$

Де BK – власний капітал,

K – загальний обсяг капіталу (валюта балансу).

Чим вище значення цього коефіцієнта, тим фінансово стійкіше, стабільніше і більш незалежно від зовнішніх кредиторів підприємство. На практиці встановлено, що загальна сума заборгованості не повинна перевищувати суму власних джерел фінансування, тобто джерела фінансування повинні бути хоча б наполовину сформовані за рахунок власних коштів, таким чином мінімальне порогове значення коефіцієнта автономії оцінюється на рівні 0,5.

2. Коефіцієнт фінансової залежності (КФзал) є зворотним коефіцієнта автономії.

$$K_{\text{Фзал}} = \frac{K}{BK} = \frac{1}{K_{\text{фа}}} \quad (1.5)$$

Зростання цього коефіцієнта в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства. Якщо його значення наближається до 1, то це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство, якщо перевищує - навпаки.

3. Коефіцієнт фінансової заборгованості

$$K_{\text{конц.п.к.}} = \frac{PK}{K} \quad (1.6)$$

де PK – позиковий капітал;

K – весь капітал підприємства.

Якщо визначений коефіцієнт більше 0,5, то це означає, що у підприємства значно зростає ризик несплати боргів. Фінансова стійкість підприємства під загрозою.

4. Коефіцієнт маневреності (Кман) власного капіталу:

$$K_{\text{ман}} = \frac{BOK}{BK} \quad (1.7)$$

де BOK – власні оборотні кошти;

BK – власний капітал.

Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто в тій формі, яка дозволяє вільно маневрувати цими засобами, а яка капіталізована. Коефіцієнт повинен бути достатньо високим, щоб забезпечити гнучкість у використанні власних коштів. У залежності від структури капіталу і галузевої приналежності цей показник може змінюватися (проте, нормативом є 0,4-0,6).

Нормальною вважається ситуація, коли коефіцієнт маневреності в динаміці незначно збільшується. Різке зростання даного коефіцієнта не може свідчити про нормальну діяльність підприємства, тому що збільшення цього показника можливе або при зростанні власного оборотного капіталу, або при зменшенні власних джерел фінансування.

5. Коефіцієнт фінансового ризику (K_p) характеризує кількість залученого капіталу в розрахунку на 1 грн власного капіталу і визначається як відношення залученого капіталу до суми власного:

$$K_p = \frac{ЗК}{ВК} \quad (1.8)$$

де ЗК – залучений капітал;

ВК – власний капітал.

Зростання цього коефіцієнта свідчить про підвищення залежності від залучених джерел, втрату фінансової автономії. Критичним значенням цього коефіцієнта є значення <1 , а нормальним вважається таке значення, за якого лише третина активів підприємства формується із залученого капіталу. Нормальне значення коефіцієнта фінансового ризику суттєво змінюється залежно від зміни внутрішніх і зовнішніх умов функціонування суб'єктів господарювання. Чинниками таких змін можуть бути зміна оборотності оборотних активів, стан дебіторської заборгованості, зміна умов залучення капіталу тощо.

6. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами відображає абсолютну можливість перетворення активів у ліквідні кошти і розраховується:

$$K_{з.в.к.} = \frac{P_k}{OA} \quad (1.9)$$

де Рк – робочий капітал;

ОА – оборотні активи.

Нормативне (рекомендоване) значення даного показника - $K_{з.в.к} > 0,1$.

7. Коефіцієнт співвідношення позикового і власного капіталу, або коефіцієнт фінансового ризику (КФр), показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу.

$$КФр = \frac{ПК}{ВК} \quad (1.10)$$

де ПК – залучені кошти.

Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансової стійкості. Він має досить просту інтерпретацію: показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на кожну одиницю власних. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про зниження фінансової стійкості і навпаки. Оптимальне значення даного коефіцієнта - 0,5, критичне - 1.

8. Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів (КМЗ) власними засобами:

$$КМЗ = \frac{ВOK}{3} \quad (1.11)$$

Оптимальне значення даного коефіцієнта - 0,6- 0,8.

9. Коефіцієнт співвідношення необоротних активів і власного капіталу:

$$Ксп = \frac{НОА}{ВК} \quad (1.12)$$

Цей показник характеризує забезпечення необоротних активів власними коштами. Оптимальне значення даного коефіцієнта 0,5-0,8. Якщо показник менше 0,5, то це говорить про те, що підприємство має власний капітал в основному для формування оборотних коштів, що зазвичай розцінюється негативно. Якщо значення показника більше 0,8, то роблять висновки про залучення довгострокових кредитів для формування частини необоротних активів, що є абсолютно виправданим для будь-якого підприємства.

10. Рентабельність активів: Визначає, як ефективно підприємство використовує свої активи для генерації прибутку(РА).

$$РА = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Загальна сума активів}}, \quad (1.13)$$

де П- прибуток; ЗСА- загальна сума активів;

11. Чистий робочий капітал: Це різниця між поточними активами та поточними зобов'язаннями(ЧРК).

$$\text{ЧРК} = \text{ПА} - \text{ПЗ}, \quad (1.14)$$

де ПА- поточні активи; ПЗ- поточні зобов'язання

Розуміння призначення та застосування показників фінансової стійкості може допомогти аналізувати фінансовий стан підприємства та приймати управлінські рішення для його поліпшення.

Фінансова стабільність визначається здатністю підприємства досягати фінансової рівноваги та утримувати її на довгостроковій основі при ефективному управлінні фінансами. Основні компоненти фінансової стабільності включають фінансову рівновагу і фінансову стійкість.

Фінансова рівновага підприємства означає відповідність між обсягами формування та використання (споживання) власних фінансових ресурсів. Це досягається оптимізацією співвідношення між часткою коштів, які капіталізуються, і тією, яка спрямовується на споживання. Також це включає узгодження джерел формування та напрямків використання власних фінансових ресурсів, а також встановлення оптимального співвідношення між зовнішніми та внутрішніми джерелами власних фінансових ресурсів.

Фінансова стійкість полягає в такому стані фінансових ресурсів підприємства, при якому раціональне управління ними гарантує наявність власних коштів, стійку прибутковість та забезпечує процес розширеного відтворення. Основні чинники, що визначають фінансову стійкість, включають ефективність облікової політики, стратегію формування та розподілу прибутку, амортизаційну, дивідендну, емісійну політику та інші.

Узагальнюючи підходи до визначення фінансової стійкості, можна визначити її як аналітичний висновок щодо загального фінансового стану підприємства, ступеня його залежності від джерел фінансування, а також його здатність розраховуватись із зобов'язаннями та зберігати фінансову стійкість при оптимальному використанні ресурсів для розвитку та збільшення прибутку та активів.

На основі проведеного аналізу ми можемо зробити висновок, що фінансова стійкість є складним поняттям, яке вимагає комплексного підходу до вивчення. Ефективне управління фінансами, оптимізація ресурсів та постійний моніторинг економічного середовища можуть сприяти підвищенню фінансової стійкості підприємства.

Вибір конкретних показників для визначення типу фінансової стійкості залежить від конкретних цілей аналізу та потреб управління. Кожен з цих показників може вказувати на певний аспект стійкості, допомагаючи зрозуміти загальний стан фінансів підприємства.

Деякі дослідники стверджують, що оцінка фінансової стійкості підприємства, яка відображає його здатність своєчасно діагностувати фінансовий стан, вимагає розрахунку та аналізу різних коефіцієнтів та визначення джерел фінансування запасів і витрат. Залежно від видів джерел, які використовуються для формування активів, визначається фінансова стійкість підприємства.

Після узагальнення методів оцінки фінансової стійкості підприємств, ми виділили такі найбільш фундаментальних методи:

- 1) Визначення рівня забезпеченості запасів джерелами їх фінансування серед оборотних активів підприємства. Цей показник показує перевищення або дефіцит джерел для формування запасів. Його розраховують як різницю між джерелами фінансування та вартістю запасів, порівнюючи вартість запасів із власним оборотним капіталом, потім з довгостроковими зобов'язаннями та короткостроковими кредитами. Цей метод дає чотири типи фінансової стійкості: абсолютну, нормальну, передкризову та кризову.

2) Розрахунок коефіцієнтів та їх аналіз в динаміці порівняно з нормативними значеннями, що дозволяє зробити висновки про фінансовий стан підприємства. Основними індикаторами є коефіцієнти ліквідності, оборотності та рентабельності.

Відносні показники фінансової стійкості є ключовими індикаторами, які дозволяють порівнювати різні аспекти фінансів підприємства, надаючи контекстуальну оцінку його фінансового стану відносно різних моментів часу, конкурентів або галузі в цілому.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ГАЗОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

«Нафтогаз України» є першим в Україні видобувником вуглеводнів, національним контрагентом з їх імпорту та транзиту. Компанія — драйвер реформ та європейської інтеграції України. Робота Нафтогазу є запорукою сталого функціонування усього ланцюжка від видобутку газу до його постачання клієнтам, якісної трансформації енергетичного ринку нашої країни. Дбають про енергоефективність, розвивають нові бізнеси та втілюють інновації. Працюють для добробуту та безпеки акціонерів – громадян України [44].

Нафтогаз, український національний енергетичний холдинг, має складну структуру та включає в себе кілька компаній різного типу та форм власності. Організаційно-правова форма Нафтогаз може включати державні підприємства, акціонерні товариства та інші юридичні форми, залежно від конкретних структурних підрозділів.

Ця структура дає змогу ефективно управляти різними напрямками діяльності, що пов'язані з видобутком, транспортуванням та реалізацією нафти та газу, відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів у сфері енергетики.

Нафтогаз України здійснює широкий спектр діяльності, пов'язаної з енергетикою та нафтогазовою галуззю. Основні види діяльності, які можна виділити:

1. Видобуток нафти та газу: Нафтогаз здійснює видобуток нафти та природного газу на нафтових і газових родовищах в Україні. Це включає розвідку, буріння свердловин, експлуатацію та підтримку роботи родовищ.

2. Транспортування та зберігання: Компанія володіє мережею газопроводів та інфраструктурою для транспортування та зберігання природного

газу та нафти. Це включає трубопровідну систему, газорозподільні мережі, термінали зберігання тощо.

3. Реалізація нафти та газу: Нафтогаз бере участь у реалізації нафти, газу та продуктів їх переробки на внутрішньому та зовнішньому ринках.

4. Енергетичні проекти та розвиток нових технологій: Компанія також активно працює над розробкою та впровадженням нових технологій у сфері енергетики, включаючи відновлювальні джерела енергії та зменшення викидів парникових газів.

5. Міжнародна співпраця: Нафтогаз укладає міжнародні угоди та бере участь у проектах співпраці з іншими країнами та компаніями з метою розвитку та спільних ініціатив у сфері енергетики.

Ці види діяльності відображають різноманітні аспекти роботи Нафтогазу, що охоплюють весь ланцюг енергетичної галузі, від видобутку до реалізації та розвитку нових технологій.

Нафтогаз України має складну організаційну структуру, що включає різні підрозділи, компанії та управління. Основні елементи організаційної структури можуть включати:

1. Головний офіс та центральні управління: це центральні управління, які відповідають за стратегічне планування, прийняття рішень на рівні холдингу, фінансовий контроль та загальне управління компанією.

2. Філіали та дочірні компанії: Нафтогаз може мати різні філіали та дочірні підприємства, які займаються конкретними аспектами діяльності, такими як видобуток, транспортування, зберігання чи реалізація нафти та газу. Ці підрозділи можуть мати власні внутрішні підрозділи та управління.

3. Управління функціональних областей: окрім територіальних чи галузевих підрозділів, Нафтогаз також може мати спеціалізовані управління, які відповідають за певні функціональні області, такі як фінанси, кадри, маркетинг, технічна підтримка тощо.

4. Консультативні ради та комітети: для прийняття стратегічних рішень та надання консультацій можуть існувати ради або комітети з участю експертів, представників уряду та інших зацікавлених сторін.

Ця організаційна структура сприяє ефективному управлінню та координації діяльності різних підрозділів, забезпечуючи оптимальний функціонування компанії в умовах енергетичного ринку.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Газова компанія “Нафтогаз України» (далі ТОВ «ГК «Нафтогаз») займається видобутком, зберіганням та поставкою природного газу.

Підприємство ТОВ "ГК "НАФТОГАЗ УКРАЇНИ" зареєстрована 13.11.2015 за юридичною адресою: Україна, місто Київ, ВУЛИЦЯ ШОЛУДЕНКА. Керівником організації є Беляєв Сергій Миколайович. Розмір статутного капіталу складає 1 476 000 000,00 грн.. На 05.01.2024 стан організації - не перебуває в процесі припинення [50].

Таблиця 2.1

Характеристика ТОВ «ГК «Нафтогаз»

Параметр	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	Товариство з Обмеженою Відповідальністю Газопостачальна Компанія Нафтогаз України
Скорочена назва	ТОВ "ГК "НАФТОГАЗ УКРАЇНИ"
Назва англійською	Limited liability company gas supply company NAFTOGAS OF UKRAINE (LLC GSC NAFTOGAS OF UKRAINE)
Код ЄДРПОУ	40121452
Дата реєстрації	13.11.2015 (8 років 1 місяць)
Уповноважені особи	Беляєв Сергій Миколайович
Розмір статутного капіталу	1 476 000 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Види діяльності	Основний: 35.23 Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи
Інші види діяльності:	77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у. 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами 47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах

Джерело: [50]

Основним видом діяльності компанії є торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи. Крім того, компанія надає послуги з надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, послуги оптової торгівлі твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами, роздрібною торгівлі іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах, надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, діяльності у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах, торгівлі електроенергією.

ТОВ «ГК «Нафтогаз» забезпечує зберігання газу в найбільших підземних сховищах Європи, дбає про надійне та безпечне газопостачання країни в умовах здійснення ринкових реформ, екологічної трансформації та відбиття російської агресії.

На основі даних фінансової звітності (Додатки А, Б, В, Д) проведемо аналіз динаміки та структури необоротних активів (рис.2.1, рис.2.2, табл.2.2 та табл.2.3).

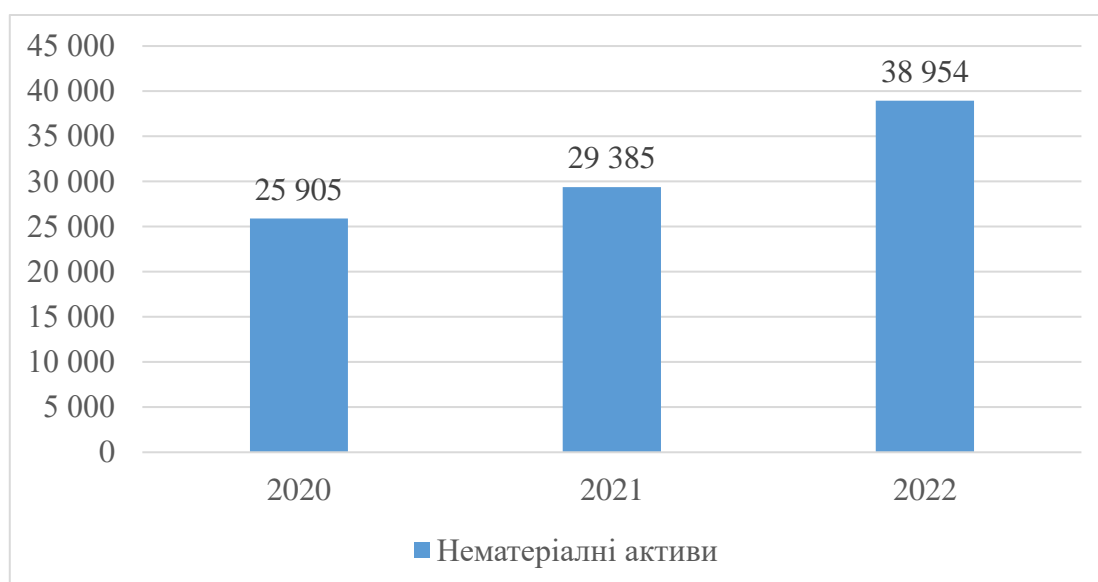

Рис. 2.1. Динаміка необоротних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства.

За даними балансу величина необоротних активів в 2022 році виросла 9569 тис.грн. в порівнянні з 2021 роком, що свідчить про тенденції росту майна підприємства.

Таблиця 2.2

Динаміка необоротних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.,
тис.грн.

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Нематеріальні активи	1 764	2 599	2 093	835	47,34	-506	-19,47
Основні засоби	5 317	9 685	8 277	4368	82,15	-1408	-14,54
Незавершені капітальні інвестиції	8 154	11079	25 035	2925	35,87	13956	125,97
Відстрочені податкові активи	10670	2670	1968	-8000	-74,98	-702	-26,29
Інші необоротні активи	0	3 352	1 581	3352	100	-1771	-52,83
Усього	25905	29385	38954	3480	13,43	9569	32,56

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства.

В 2022 році величина необоротних активів виросла на 32,56% за рахунок росту статті «Незавершені капітальні інвестиції» на 125,97% при одночасному зниженні всіх інших складових необоротних активів.

Таблиця 2.3

Структура необоротних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., %

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Нематеріальні активи	6,8	8,8	5,4	2,0	29,9	-3,5	-39,3
Основні засоби	20,5	33,0	21,2	12,4	60,6	-11,7	-35,5
Незавершені капітальні інвестиції	31,5	37,7	64,3	6,2	19,8	26,6	70,5

1	2	3	4	5	6	7	8
Відстрочені податкові активи	41,2	9,1	5,1	-32,1	-77,9	-4,0	-44,4
Інші необоротні активи	0,0	11,4	4,1	11,4	0,0	-7,3	-64,4
Усього	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

В структурі необоротних активів найбільшу частку в 2022 році становили незавершені капітальні інвестиції – 64,3%.

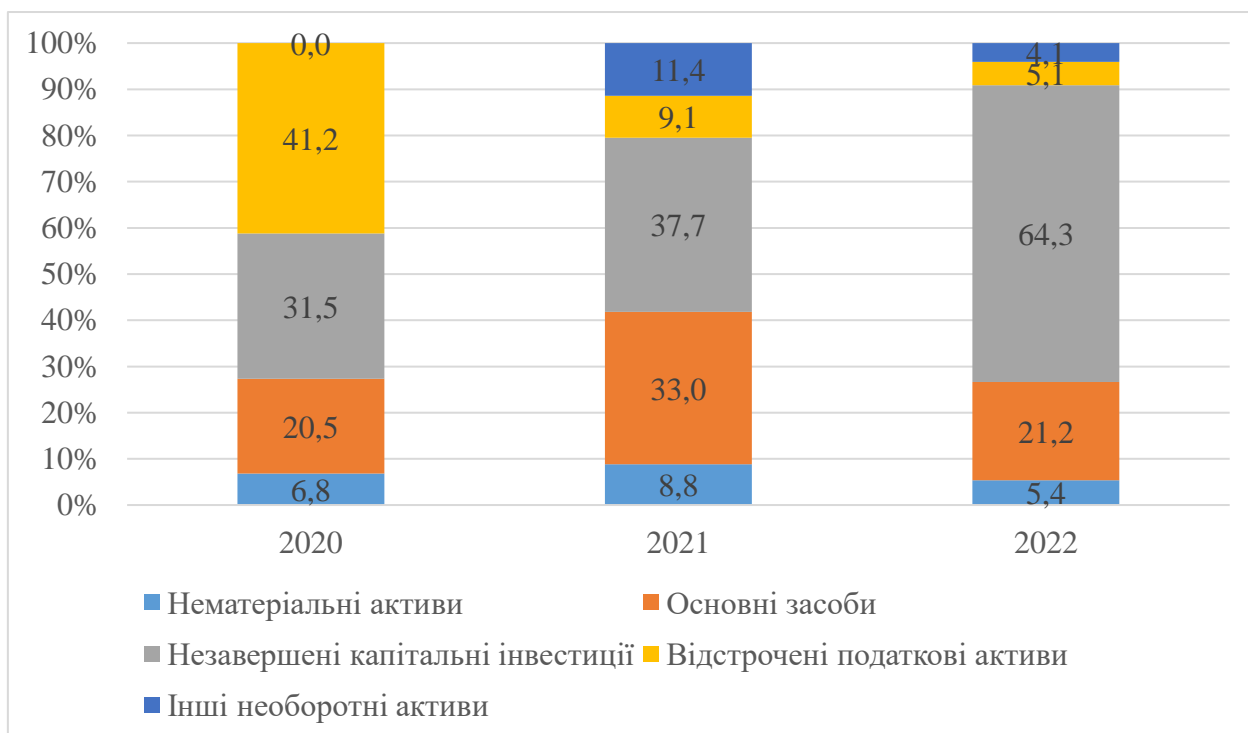

Рис. 2.2. Структура необоротних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., %

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Як видно з рис.2.2, значно виросла частка незавершених капітальних інвестицій в 2022 році, що свідчить про значні витрати на будівництво, виготовлення, придбання і поліпшення об'єктів основних засобів з початку і до закінчення зазначених робіт та введення об'єктів в експлуатацію. Тобто підприємство проводить модернізацію газорозподільчої системи.

Проведемо оцінку якісного стану основних фондів (табл.2.4).

Оцінка якісного стану основних фондів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022

рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Частка основних засобів в активах, %	0,38	0,17	0,04	-0,21	-54,82	-0,13	-76,93
Коефіцієнт зносу основних засобів, %	54,49	60,66	70,49	6,17	11,32	9,83	16,20
Коефіцієнт придатності основних засобів, %	45,51	39,34	29,51	-6,17	-13,56	-9,83	-24,99

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

За даними аналізу видно, що коефіцієнт зносу основних засобів виріс з 54,49% в 2020 році до 70,4% в 2022 році, що є негативною тенденцією та свідчить про старіння основних засобів та необхідність їх оновлення.

Частка основних засобів в активах значно зменшилась в 2022 році (з 0,38% в 2020 році до 0,04% в 2022 році), але при цьому даний показник є незначним та свідчить про специфіку діяльності підприємства, основна якої розрахунки з населенням за газ і тому переважає дебіторська заборгованість, яка відноситься до оборотних активів.

Розрахуємо фондомісткість, рентабельність основних фондів та фондівіддачу (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Оцінка фондомісткості, фондорентабельності та фондівіддачі основних фондів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Фондовіддача	520,01	2056,6	6466,1	1536,54	295,48	4409,55	214,41
Фондомісткість	0,0019	0,0005	0,00015	0,00	-74,71	0,00	-68,19
Фондорентабельність, %	-20,69	-636,4	-2608,01	-615,75	2976,48	-1971,57	309,78

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства.

Негативним є від'ємне значення фондорентабельності в 2020-2022 рр., що пов'язане з негативним фінансовим результатом за 2021 та 2022 рр. В 2022 за рахунок збитку фондорентабельність різко знизилась.

Фондовіддача виросла, що свідчить про те, що більше стало вироблятися більше послуг ТОВ «ГК «Нафтогаз» на одиницю основних виробничих фондів, так в 2022 році збільшення було на рівні 214%, в 2021 році на 295% в порівнянні з попереднім періодом.

Високі значення фондівіддачі пояснюються переважанням темпів росту чистого доходу над темпами росту величини основних засобів.

Проведемо аналіз динаміки та структури оборотних активів (рис.2.3, рис.2.4, табл.2.6 та табл.2.7).

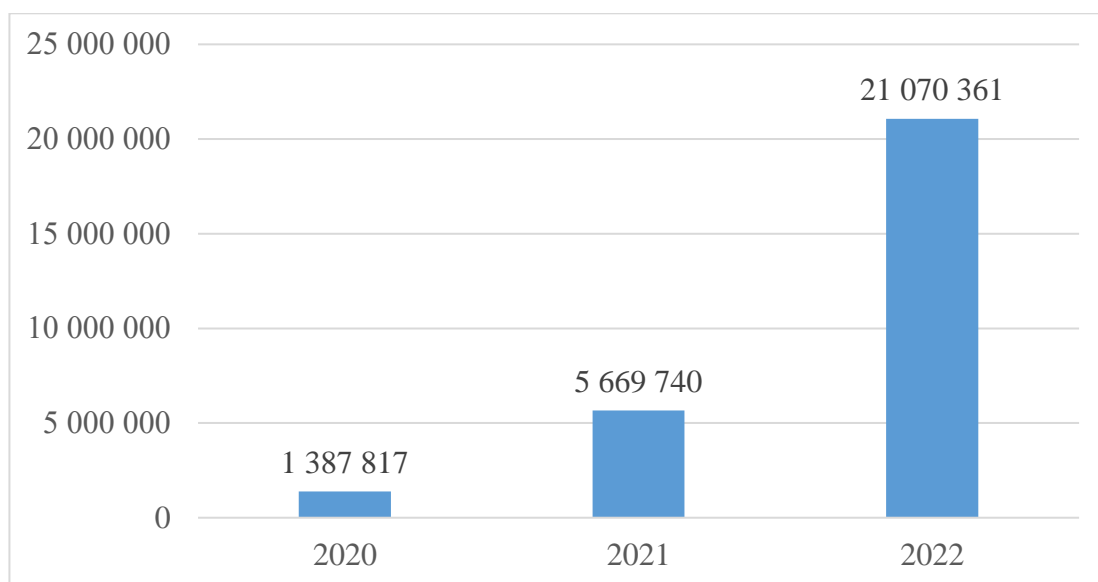

Рис. 2.3. Динаміка оборотних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Величина оборотних активів виросла в 2022 році на 15400621 тис.грн. в порівнянні з 2021 роком, при цьому в 2021 зростання було на 4281923 тис.грн. в порівнянні з 2020 роком.

Таблиця 2.6

Динаміка оборотних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.,

тис.грн

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Запаси, в т.ч.	6 799	301 505	307 231	294706	4334,55	5726	1,90
Виробничі запаси	464	533	1 639	69	14,87	1106	207,50
Товари	6 335	300 972	305 592	294637	4650,94	4620	1,54
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 063 448	2 633 032	17 933 877	1569584	147,59	15300845	581,11
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	66 946	1 367 851	1 660 780	1300905	1943,22	292929	21,42
з бюджетом	2 008	7 240	341 406	5232	260,56	334166	4615,55
у тому числі з податку на прибуток	2005	0	0	-2005	-100,00	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	6 858	120 631	4 130	113773	1658,98	-116501	-96,58
Гроші та їх еквіваленти	207 118	990 333	765 945	783215	378,15	-224388	-22,66
Витрати майбутніх періодів	40	9806	49502	9766	24415,00	39696	404,81
Інші оборотні активи	34 600	239 342	7 490	204742	591,74	-231852	-96,87
Усього	1 387 817	5 669 740	21 070 361	4281923	308,54	15400621	271,63

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Зростання в основному відбулося за рахунок дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, яка виросла в 2021 році з 66946 тис.грн. до 1 367 821 тис.грн.. тобто в 1943 рази. Зростання даного показника в 2022 році становило 292 929 тис.грн. до 2021 року.

Значно виросла дебіторська заборгованість з бюджетом з 2008 тис.грн. в 2020 році до 341 406 тис.грн. в 2022 року, що свідчить про негативні тенденції в діяльності підприємства.

Величина грошей та еквівалентів в 2022 році знизилась з 990333 тис.грн. в 2021 році до 765945 тис.грн. в 2022 році, що є негативною тенденцією.

Таблиця 2.7

Структура оборотних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., %

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Запаси	0,49	5,32	1,46	4,83	985,5	-3,86	-72,6
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	76,63	46,44	85,11	-30,19	-39,4	38,67	83,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	4,82	24,13	7,88	19,30	400,1	-16,24	-67,3
з бюджетом	0,14	0,13	1,62	-0,02	-11,7	1,49	1168,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,49	2,13	0,02	1,63	330,6	-2,11	-99,1
Гроші та їх еквіваленти	14,92	17,47	3,64	2,54	17,0	-13,83	-79,2
Витрати майбутніх періодів	0,00	0,17	0,23	0,17	100,0	0,06	35,8
Інші оборотні активи	2,49	4,22	0,04	1,73	69,3	-4,19	-99,2
Усього	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

В структурі оборотних активів найбільшу частку в 2022 році займала дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги 85,1%, в 2021 році даний показник був на рівні 46,4%.

Негативним є скорочення частки грошей та їх еквівалентів з 17,5% в 2021 році до 3,6% в 2022 році.

Значно виросла частка дебіторської заборгованості перед бюджетом в 2022 році (з 0,13% в 2021 році до 1,62% в 2022 році).

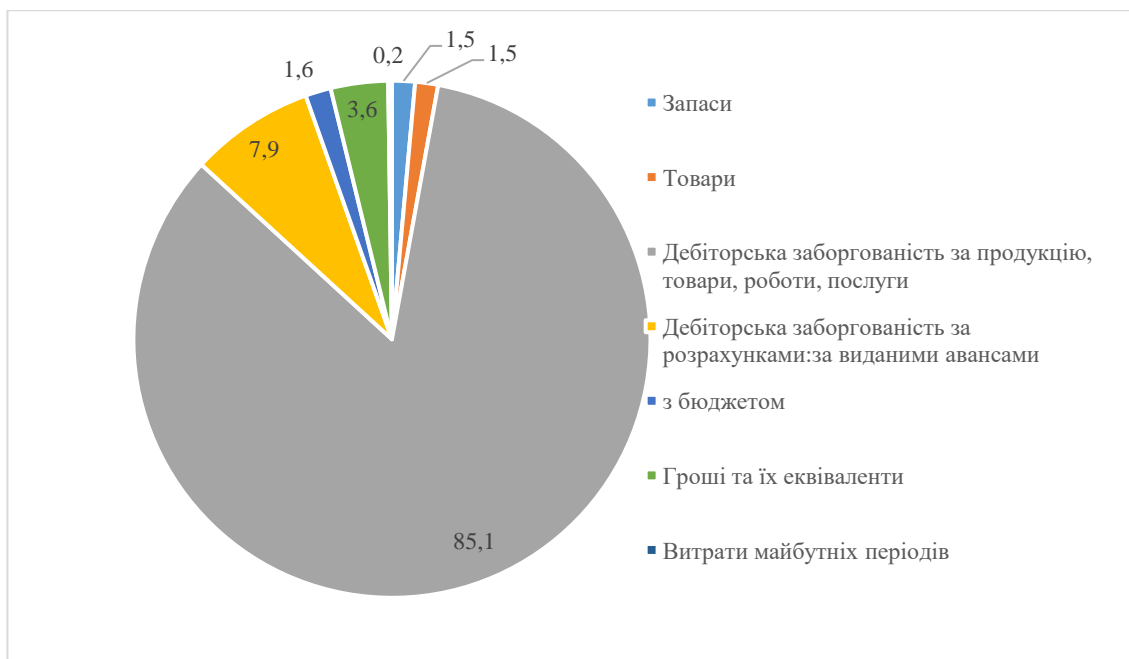

Рис.2.4. Структура оборотних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» в 2022 р., %
Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Проведемо оцінку чисельності персоналу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр. (рис.2.5, табл.2.8-табл.2.9).

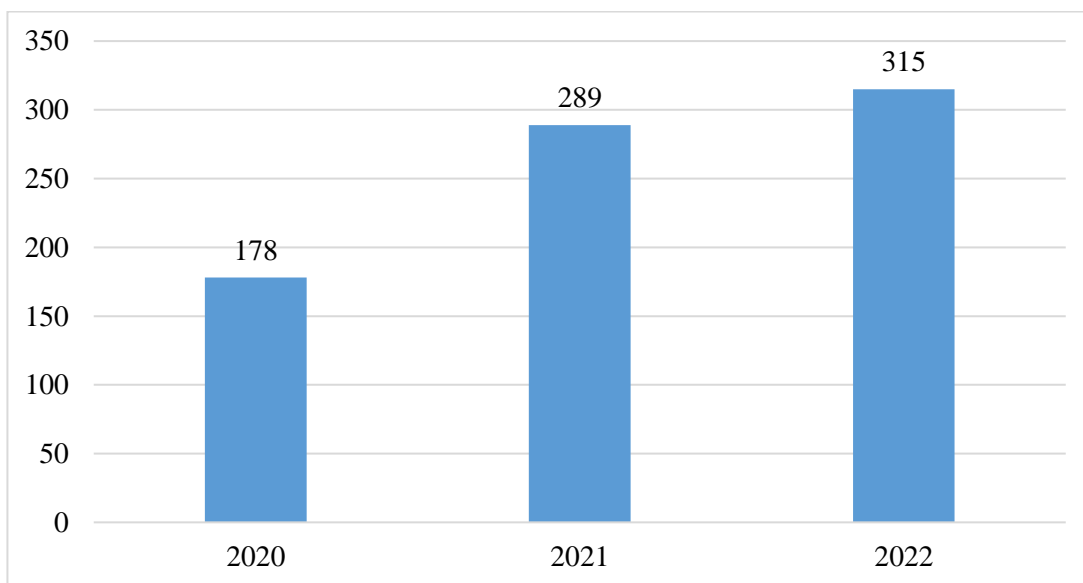

Рис. 2.5. Динаміка чисельності персоналу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., осіб.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Чисельність персоналу в 2022 році була на рівні 315 осіб, що на 137 осіб більше ніж в 2020 році.

Таблиця 2.8

Динаміка фонду оплати праці ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Всього фонд оплати праці, тис.грн.	50 137	86 212	108154	36075	71,95	21942	25,45
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	178	289	315	111,00	62,36	26,00	9,00
Середньомісячна оплата праці, тис.грн./ос.	23,5	24,9	28,6	1,39	5,91	3,75	15,10

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Фонд оплати праці в 2022 році був на 25,45% більше ніж в 2021 році. Позитивним є зростання середньомісячної оплати праці з 23,5 тис.грн. в 2020 році до 28,6 тис.грн. в 2022 році.

Коефіцієнт плинності кадрів в 2022 році виріс на 0,13 в порівнянні з 2021 роком, що свідчить про зростання руху персоналу (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Показники руху персоналу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	178	289	315	111	62,36	26	9,00
Загальний оборот робочої сили, осіб	291	358	395	67,00	23,02	37,00	10,34
Прийнято на роботу, осіб	201	192	206	-9,00	-4,48	14,00	7,29
Звільнено з роботи, осіб	90	166	189	76	84,44	23	13,86
з них за власним бажанням, осіб	85	123	174	38,00	44,71	51,00	41,46
Коефіцієнт загального обороту	1,63	1,24	1,25	-0,40	-24,23	0,02	1,23
Коефіцієнт обороту прийому	1,13	0,66	0,65	0	-41,17	0	-1,56
Коефіцієнт обороту по звільненню	0,51	0,57	0,60	0,07	13,60	0,03	4,46
Коефіцієнт плинності кадрів	0,48	0,43	0,55	-0,05	-10,87	0,13	29,79

Джерело: складено автором на основі даних підприємства

Отже, аналіз діяльності ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр показав, що діяльність компанії була неефективною, так як був отриманий збиток в 2020-2022 рр, при одночасному рості зносу основних фондів.

2.2 Аналіз фінансового стану підприємства

Аналіз фінансового стану підприємства - це процес оцінки та вивчення фінансових показників, які відображають його ефективність, ліквідність, стійкість та загальну фінансову здатність. Цей процес включає в себе дослідження фінансової звітності, аналіз фінансових показників (таких як рентабельність, ліквідність, платоспроможність), порівняння з попередніми періодами або іншими компаніями галузі, інтерпретацію цих даних та висновки для прийняття управлінських рішень.

Цей аналіз дає уявлення про фінансову стійкість підприємства, його здатність до виконання зобов'язань перед кредиторами, здатність генерувати прибуток та оптимізувати витрати. Він допомагає виявляти проблемні аспекти фінансової діяльності та розробляти стратегії для поліпшення фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства відображає загальні результати його фінансової діяльності у вартісній формі. Цей стан визначається такими факторами:

1. Прибутковість роботи підприємства.
2. Оптимальний розподіл залишкового прибутку після сплати податків та інших витрат.
3. Наявність власних фінансових ресурсів, що перевищують мінімально необхідний рівень для забезпечення виробництва та реалізації продукції.
4. Раціональне розміщення основних та оборотних фондів.
5. Платоспроможність та ліквідність.

Якщо підприємство досягає необхідних показників у цих аспектах, його фінансовий стан вважається стабільним. Фінансовий стан підприємства не може

бути стійким, якщо воно не отримує достатнього прибутку для підтримки зростання фінансових ресурсів, які використовуються для зміцнення його матеріально-технічної бази та соціальної сфери.

Фінансовий стан підприємства безпосередньо залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Високі показники виробництва та реалізації продукції, низька собівартість і висока рентабельність призводять до покращення фінансового стану підприємства. Навпаки, невиконання планів щодо виробництва та реалізації призводить до підвищення собівартості продукції, зменшення виручки та прибутку, що загрожує погіршенню фінансового стану підприємства його платоспроможності.

Об'єктивна оцінка фінансового стану зацікавлює різні категорії користувачів бухгалтерської (фінансової) звітності, що об'єднані в Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку. Вони можуть бути особами, що безпосередньо займаються бізнесом на даному підприємстві, власниками акцій, або зовнішніми зацікавленими особами, такими як податкові служби, фондові біржі, контролюючі органи та інші. Це визначається різним рівнем доступу до інформації та її значенням для кожної категорії користувачів.

Фінансовий стан будь-якого підприємства відображається через розподіл активів та пасивів, тобто його засобів та їхніх джерел.

Основна мета аналізу фінансового стану є оцінка його якості, розгляд причин поліпшення або погіршення протягом певного періоду, а також розробка рекомендацій для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Ці завдання базуються на аналізі абсолютних та відносних фінансових показників та включають наступні аналітичні блоки:

1. Структурний аналіз активів та пасивів підприємства.
2. Аналіз фінансової стійкості.
3. Оцінка платоспроможності та ліквідності.
4. Розгляд потреби у збільшенні власного капіталу.

Проведемо оцінку результатів діяльності підприємства на основі звіту про фінансові результати (табл.2.10).

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-
2022 рр., тис.грн

№ з/п	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	2 895 940	15 426 214	58 072073	12530274	432,68	42645859	276,45
Собівартість реалізації продукції	2 825 225	14 343 423	54 175867	11518198	407,69	39832444	277,71
Адміністративні витрати	33 714	0	0	-33714	-100,00	0	0
Витрати на збут	76 310	332 509	543 572	256199	335,73	211063	63,48
Інші операційні витрати	92 964	5 402 139	26236022	5309175	5711,00	20833883	385,66
Всього витрати	3028213	19317742	80955461	16289529	537,93	61637719	319,07
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток(+)/ збиток (-)	-131 253	-4 651 422	-22881840	-4520169	-3443,86	-18230418	-391,93
Чистий прибуток(+)/ збиток (-)	-115 207	-4 773 917	-23422550	-4658710	-4043,77	-18648633	-390,64

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

За даними аналізу видно, що в 2021 році величина чистого доходу виросла на 432,68% в порівнянні з 2020 роком, в 2022 році зростання було на рівні 276,45% до 2021 року, що свідчить про позитивні тенденції до росту обсягу наданих послуг (рис.2.6).

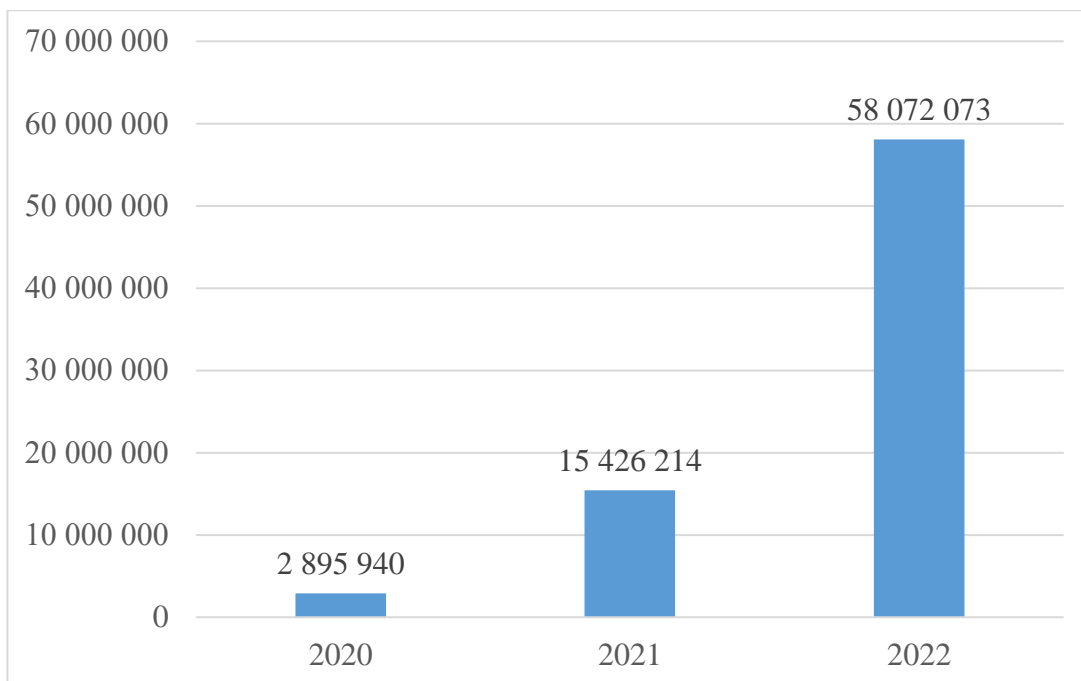

Рис.2.6. Динаміка чистого доходу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн

Джерело: створено автором на основі фінансової звітності підприємства

Собівартість послуг виросла з 2 825 225 тис.грн. в 2020 році до 54 175 867 тис.грн. в 2022 році, що свідчить про збільшення обсягу діяльності.

В 2021-2022 рр. підприємство не мало адміністративних витрат, при цьому витрати на збут виросли з 76 310 тис.грн. в 2020 році до 543 572 тис.грн. в 2022 році.

Негативним є зростання інших операційних витрат з 92 964 тис.грн. в 2020 році до 26 236 022 тис.грн. в 2022 році, що викликане ростом дебіторської заборгованості населення.

Але слід відмітити, що катастрофічним є чистий збиток, який було отримано в 2022 році та який становив 23,4 млрд.грн. (рис.2.7). Збиток був отриманий за рахунок росту інших операційних витрат.

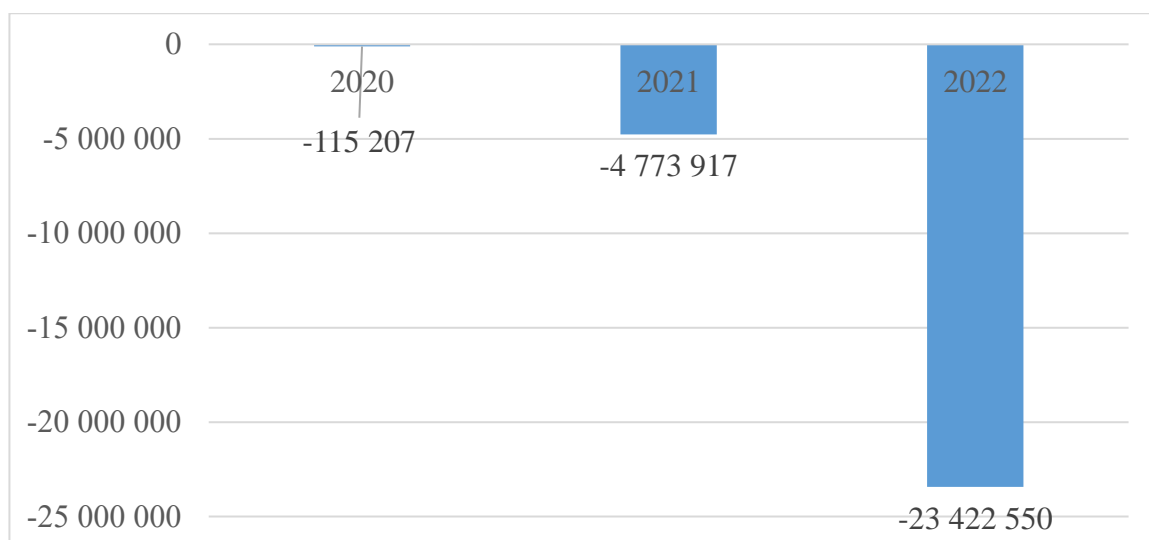

Рис.2.7. Динаміка чистого збитку ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн

Джерело: створено автором на основі фінансової звітності підприємства

Проведемо оцінку витрат підприємства за даними звіту про фінансові результати (табл.2.11).

Таблиця 2.11

Аналіз витрат діяльності ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Матеріальні витрати	2826063	14045711	53399802	11219648	397,01	39354091	280,19
Витрати на оплату праці	50137	86212	108154	36075	71,95	21942	25,45
Відрахування на соціальні заходи	100149	16686	22433	-83463	-83,34	5747	34,44
Амортизація	3473	11779	5465	8306	239,16	-6314	-53,60
Інші операційні витрати	138491	5157354	27419607	5018863	3623,96	22262253	431,66
Разом	3028213	19317742	80955461	16289529	537,93	61637719	319,07

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

За даними табл.2.10 можна прослідкувати, що витрати виросли з 3028213 тис.грн. в 2020 році до 80955461 тис.грн., тобто в 26,7 разів за рахунок інших операційних витрат.

Негативним є зростання витрат на 1 грн. чистої виручки від реалізації з 104,57 коп. в 2020 році до 139,41 коп. в 2022 році (рис.2.8).

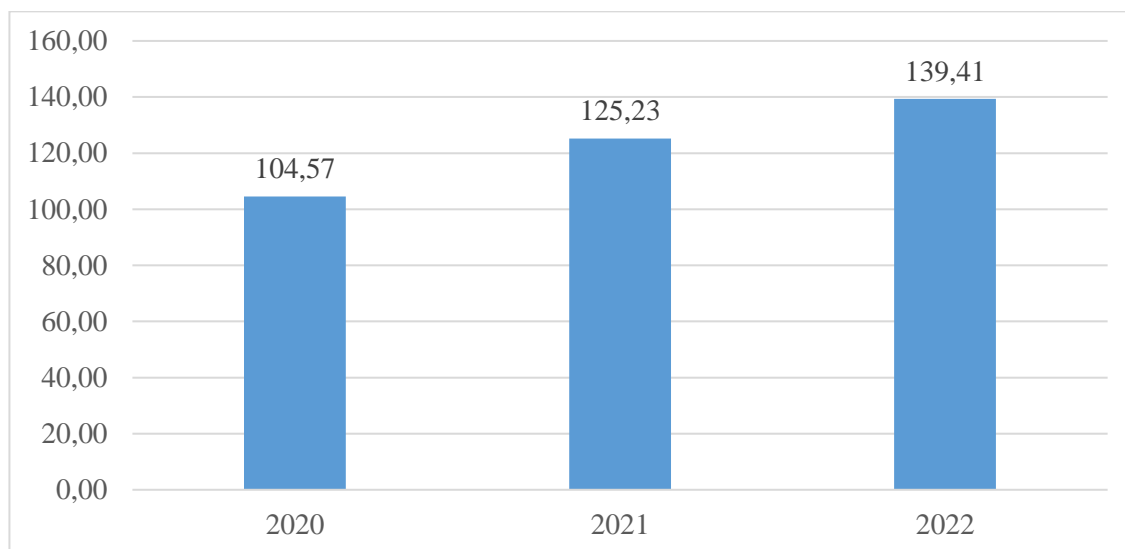

Рис.2.8. Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., коп./грн.

Джерело: створено автором на основі фінансової звітності підприємства

Проведемо оцінку показників ефективності використання оборотних коштів (табл.2.12).

Таблиця 2.12

Ефективність використання оборотних коштів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Оборотність активів (оборот), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	2,05	2,71	2,75	0,66	32,14	0,04	1,63
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (оборот)	2,09	2,72	2,76	0,63	30,39	0,04	1,30
Період одного обороту обігових коштів (днів)	172,52	132,31	130,62	-40,21	-23,31	-1,69	-1,28

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Коефіцієнт оборотності запасів (оборотів)	415,54	47,57	176,34	-367,96	-88,55	128,76	270,67
Період одного обороту запасів (днів)	0,87	7,57	2,04	6,70	773,47	-5,53	-73,02
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (оборотів)	2,54	3,74	2,91	1,19	46,99	-0,82	-22,05
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	141,62	96,35	123,61	-45,27	-31,97	27,26	28,29
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	167,29	223,46	307,06	56,17	33,58	83,60	37,41
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	75,52	-4,54	-2,17	-80,06	-	2,37	-52,31

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Оборотність активів в 2022 році була на рівні 2,75, що на 0,04 більше ніж в 2021 році, що є позитивною тенденцією.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2022 році становив 2,91 оборти, що на 0,82 менше ніж в 2021 році, що свідчить, що скоротилась швидкість перетворення дебіторської заборгованості на грошові кошти, що є негативним.

За результатами аналізу табл.2.11 можна побачити, що до позитивних тенденцій слід віднести скорочення періоду одного обороту обігових коштів з 132,31 днів в 2021 році до 130,62 днів в 2022 році. Негативним є зростання періоду погашення кредиторської заборгованості з 223,46 днів в 2021 році до 307,06 днів в 2022 році. Негативним є зростання періоду погашення дебіторської заборгованості з 96,35 днів в 2021 році до 123,61 днів в 2022 році.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу скоротився в 2021-2022 рр, що свідчить про зменшення швидкості перетворення власного капіталу та ліквідні активи, що є негативною тенденцією. Коефіцієнт оборотності власного капіталу є від'ємним так як власний капітал було від'ємним за рахунок непокритого збитку.

Проведемо оцінку показників рентабельності діяльності (табл.2.13).

Таблиця 2.13

Прибутковість господарської діяльності ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.,
%

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Рентабельність активів за чистим прибутком	-8,15	-83,77	-110,96	-75,62	927,90	-27,19	32,46
Рентабельність продажу за чистим прибутком	-3,98	-30,95	-40,33	-26,97	677,90	-9,39	30,33
Рентабельність реалізованої продукції за валовим прибутком	2,44	7,02	6,71	4,58	187,45	-0,31	-4,42
Коефіцієнт реінвестування	0,88	1,02	1,21	0,14	15,76	0,19	18,28

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таблиця містить показники рентабельності за роки 2020, 2021 і 2022. Ці показники можуть вказувати на рівень прибутковості підприємства та його ефективність у використанні активів і капіталу.

1. Рентабельність активів: Вказує на збитковість, що генерується відносно всіх активів компанії. Показник знаходиться на нестабільному рівні, відбувається його погіршення з року в рік за рахунок зростання чистого збитку.

2. Рентабельність продажу: цей показник є від'ємним, та погіршується за рахунок зростання чистого збитку.

3. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком: відображає відсоткове співвідношення валового прибутку до чистого доходу. Показник дещо зріс в 2021 та 2022 роках порівняно з 2020, але показник залишається невисоким (рис.2.9).

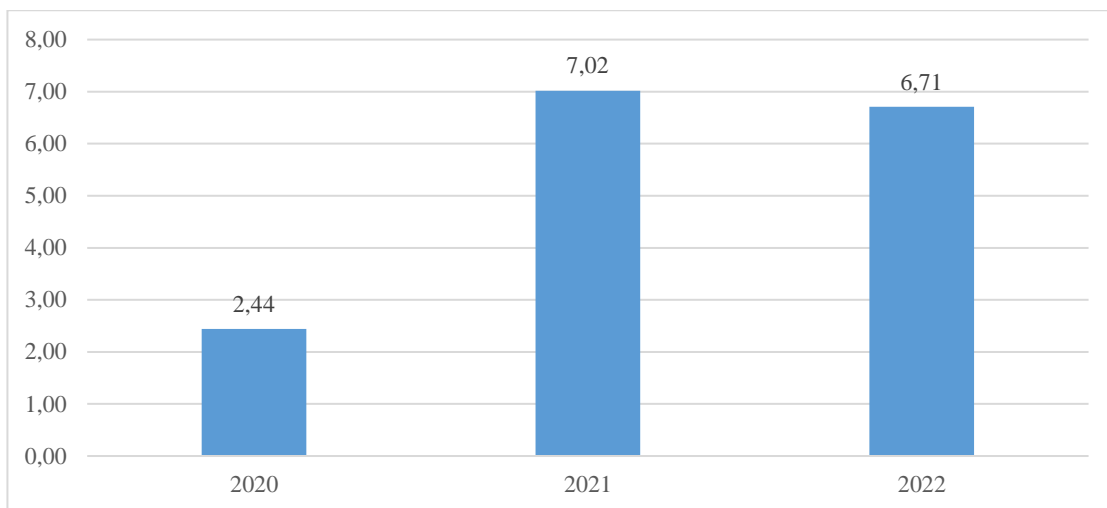

Рис. 2.9. Динаміка рентабельності реалізованої продукції за валовим прибутком ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., %

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Узагальнення: Загалом, деякі показники рентабельності відображають негативну динаміку, більшість мають негативні значення. Рекомендується уважніше розглянути джерела зміни показників, оскільки вони можуть відображати особливості в управлінні фінансами чи виробництвом підприємства.

Проведемо оцінку показників ліквідності (табл.2.14).

Таблиця 2.14

Ліквідність ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Коефіцієнт ліквідності загальної (покриття)	1,01	0,62	0,44	-0,39	-38,27	-0,18	-29,46
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,00	0,59	0,43	-0,41	-41,27	-0,16	-26,59
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,15	0,11	0,02	-0,04	-27,75	-0,09	-85,32
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,87	0,47	0,43	-0,40	-46,05	-0,04	-7,89

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Ця таблиця представляє рівень ліквідності підприємства за різними показниками:

1. **Коефіцієнт загальної ліквідності:** Цей показник вказує на здатність підприємства покривати свої поточні зобов'язання короткостроковими активами. У 2020 році показник становив 1,01, що нижче від рекомендованого рівня (більше 2), а у 2022 році погіршився до 0,44, що не відповідає нормативам.

2. **Коефіцієнт швидкої ліквідності:** Цей показник вказує на здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів. Усі три роки значення цього показника менше за рекомендоване (менше 1), що може вказувати на потенційні проблеми з погашенням поточних зобов'язань за рахунок найбільш ліквідних активів.

3. **Коефіцієнт абсолютної ліквідності:** Цей показник показує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів (готівка, банківські депозити). У всіх трьох роках значення цього показника менше за нормативне (менше 0,5), що також може свідчити про недостатню ліквідність підприємства.

У цілому, показники ліквідності у 2022 році погіршилися, та залишаються нижчими від рекомендованих нормативів, що може вказувати на потребу в управлінських заходах для покращення фінансової стабільності.

2.3 Оцінка фінансової стійкості підприємства

Оцінка фінансової стійкості підприємства полягає в аналізі його фінансового стану, здатності виконувати фінансові зобов'язання та оптимально управляти ризиками.

Загалом, підприємство є фінансово стійким, якщо воно може ефективно використовувати свої ресурси для забезпечення сталого функціонування, виконання своїх фінансових зобов'язань і має здатність адаптуватися до змін у ринкових умовах.

На початку аналізу фінансової стійкості проведемо оцінку власного капіталу підприємства (табл.2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка власного капіталу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.,

тис.грн

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Зареєстрований (пайовий) капітал	140 000	1 476 000	1 476 000	1336000	954,29	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-101 651	-4876175	-28298725	-4774524	4696,98	-23422550	480,35
Усього	38 349	-3400175	-26822725	-3438524	-8966,40	-23422550	688,86

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз капіталу свідчить про негативні тенденції так як в 2021 та 2022 році власний капітал був від'ємним за рахунок росту непокритих збитків (рис.2.10).

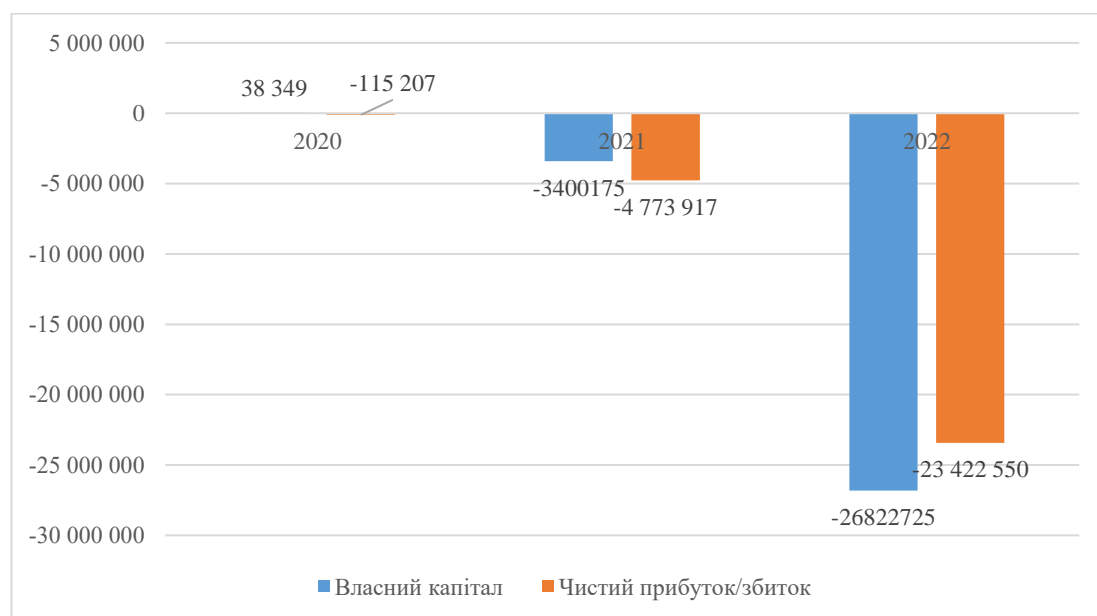

Рис.2.10. Динаміка збитку та власного капіталу ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Проведемо оцінку фінансової стійкості підприємства «Нафтогаз» на основі показників, що були розглянуті в розділі 1 (табл.2.16).

Таблиця 2.16

Оцінка фінансової стійкості підприємства ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Власні обігові кошти (виробничий, функціонуючий капітал)	13222	-3427874	26861679	-	-	-	-
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,01	-0,60	-1,27	-0,61	-6846,02	-0,67	110,76
Маневреність власних обігових коштів	16,64	-0,29	-0,03	-16,93	-101,73	0,26	90,13
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,83	-11,37	-87,43	-13,21	-721,48	-76,06	668,64
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,03	-0,59	-1,27	-0,62	-2063,98	-0,68	113,70
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,29	1,01	1,00	0,72	247,88	-0,01	-0,99
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,03	-0,37	-0,56	-0,40	-1294,77	-0,19	-50,10
Показник фінансового лівериджу	0,02	0,00	0,00	-0,02	-102,74	0,00	0,00
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,03	-0,60	-1,27	-0,62	-2253,22	-0,67	113,22

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Ця таблиця містить показники фінансової стійкості та коефіцієнти, які визначають фінансове положення підприємства.

1. **Коефіцієнт автономії:** Цей показник відображає частку власного капіталу в загальних джерелах фінансування. У 2021-2022 роках показник від'ємний, що означає, що підприємство фінансується зовнішніми джерелами більше, ніж власним капіталом. Значення показника погіршилося з 0,03 в 2020 році до -1,2 в 2022 році. Від'ємне значення власного капіталу на підприємстві пояснюється тим, що в 2020-2022 році підприємство отримало збиток, при чому в 2021 році збиток різко виріс з 115 207 тис.грн. в 2020 році до 4 773 917 тис.грн. в 2021 році, що відображається в розділі 1 пасиву балансу, де відображається власний капітал підприємства. В свою чергу збиток в 2022 році був на рівні 23 422 550 тис.грн., що також вплинуло на від'ємне значення власного капіталу.

2. **Коефіцієнт фінансової стабільності:** Цей показник вказує на здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання. У 2021-2022 роках показник від'ємний, що може вказувати на те, що підприємство має проблеми зі сплатою своїх зобов'язань.

3. **Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами:** Цей показник показує, наскільки оборотні кошти покривають короткострокові зобов'язання. Тут показник також від'ємний у 2021-2022 роках, що може вказувати на те, що оборотні кошти недостатні для покриття поточних зобов'язань.

4. **Коефіцієнт фінансового лівереджу:** Цей показник показує, у якій мірі підприємство використовує позикові кошти для здійснення інвестицій. Значення показника значно перевищує нормативне значення у всіх трьох роках, що може свідчити про великий рівень заборгованості підприємства.

Загалом, показники фінансової стійкості підприємства є негативними, що вказує на нестабільність фінансового стану та можливі проблеми з погашенням зобов'язань.

Проведемо оцінку фінансової стійкості на основі трьохфакторної моделі, яка встановлює фінансову стійкість підприємства через забезпечення джерелами формування одного із основних елементів активів - «Запасів» (формули 1.1-1.3 з розділу 1)..

Оцінка фінансової стійкості за трьохфакторною моделлю ТОВ «ГК «Нафтогаз»
за 2020-2022 рр., тис.грн.

Показник	Умовне позначення	2020	2021	2022	Відхилення				
					2021/2020		2022/2021		
					Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	
1	2	3	4	5	6	7	8	1	
Власний оборотний капітал	ВОК	12 444	-342960	-26861679	-	-	-	-	683,24
Запаси	З	6 799	301 505	307 231	294706	4334,55	5726	1,90	
Надлишок (нестача) власного оборотного капіталу	ΔВОК	5 645	-3731065	-27168910	-	-	-	-	628,18
довгострокові зобов'язання підприємства	ДЗ	778	1 686	0	908	116,71	-1686	-	100,00
надлишок (нестача) власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів	ΔВДК	6 423	-3729379	-27168910	-	-	-	-	628,51
короткострокові зобов'язання підприємства	КЗ	1374595	9 097614	47 932040	7723019	561,84	38834426	426,86	
Надлишок (нестача) загального розміру джерел формування запасів	ΔЗДЗ	1381018	5 368235	20 763130	3987217	288,72	15394895	286,78	

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

З даних табл.2.16 можна прослідкувати, що власний оборотний капітал в 2021-2022 рр. був від'ємним, що було викликане збитком.

Визначимо тип фінансової стійкості на основі табл.1.1 та даних табл.2.17.

Тип фінансової стійкості ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр.

Показник	Позначення	2020	2021	2022
Надлишок (нестача) власного оборотного капіталу	ΔВОК	≥ 0	< 0	< 0
надлишок (нестача) власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів	ΔВДК	≥ 0	< 0	< 0
Надлишок (нестача) загального розміру джерел формування запасів	ΔЗДЗ	≥ 0	≥ 0	≥ 0
Тип фінансової стійкості		Абсолютна фінансова стійкість	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Як бачимо в 2020 році підприємство мало абсолютну фінансову стійкість, але отримання збитку в 2021-2022 рр. призвело до того, що фінансовий стан підприємства був нестійким.

За загальними показниками, таблиці відображають стан фінансової ситуації підприємства протягом трьох років. Ліквідність підприємства залишалася проблемною у всіх трьох роках, з виявленням покращення у 2022 році. Однак, більшість показників ліквідності залишаються нижчими від рекомендованих нормативів, що може бути підставою для управлінських заходів для покращення фінансової стійкості.

В цілому, ці таблиці вказують на потребу уважного аналізу фінансових показників та прийняття заходів для покращення ліквідності та рентабельності підприємства для забезпечення його стабільності та ефективності.

Таким чином, фінансовий стан підприємства є негативним, катастрофічним є чистий збиток, який було отримано в 2022 році та який становив 23,4 млрд.грн. Збиток був отриманий за рахунок росту інших операційних витрат. Витрати виросли в 2022 році до 2020 року за рахунок інших операційних витрат. Коефіцієнт оборотності власного капіталу скоротився в 2021-2022 рр, що свідчить про зменшення швидкості перетворення власного капіталу та ліквідні активи, що є негативною тенденцією. Показники

рентабельності є негативними, що викликане збитком. Показники ліквідності за 2020-2022 рр. були менше за норматив, що може вказувати на потенційні проблеми з погашенням поточних зобов'язань за рахунок найбільш ліквідних активів.

Встановлено, що підприємство фінансується зовнішніми джерелами більше, ніж власним капіталом, підприємство має проблеми зі сплатою своїх зобов'язань, оборотні кошти недостатні для покриття поточних зобов'язань, підприємство має великий рівень заборгованості. Проведено оцінку фінансової стійкості на основі трьохфакторної моделі та встановлено, що в 2020 році підприємство мало абсолютну фінансову стійкість, але отримання збитку в 2021-2022 рр. призвело до того, що фінансовий стан підприємства був нестійким

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ГК «Нафтогаз»

3.1. Розробка моделі забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ ГК «Нафтогаз»

Розробка моделі забезпечення фінансової стійкості підприємства включає в себе вивчення, аналіз та створення плану дій для забезпечення стійкості фінансових показників компанії в умовах різноманітних фінансових ризиків та змін. Ця модель базується на оцінці фінансових ресурсів, керуванні фінансами та розробці стратегій між різними складовими бізнесу.

Основні етапи моделі включають аналіз фінансових потоків та ризиків, оцінку ефективності управлінських рішень, планування кризових ситуацій та механізми їх уникнення. Розробка моделі також передбачає впровадження стратегій зниження фінансових ризиків, врахування фінансової політики та планування фінансових ресурсів на майбутнє.

Ця модель враховує внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на фінансову стійкість, такі як ефективність управління, ринкова кон'юнктура, фінансові інновації та регулятивні політики. Модель розробляє механізми контролю, моніторингу та аналізу фінансових показників, а також впроваджує стратегії управління ризиками для забезпечення стабільності фінансового стану підприємства в довгостроковій перспективі.

Однією з ключових умов стабільного фінансово-економічного розвитку промислових підприємств є ефективне управління фінансовими ресурсами. Уряд та ПАТ "Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» здійснюють важливі заходи з метою створення відкритого європейського ринку газу, відповідно до угод, укладених в рамках співпраці з Міжнародним валютним фондом, положень Коаліційної угоди, Стратегії сталого розвитку "Україна –

2020", Плану дій з корпоративного управління та Плану заходів щодо реформування газового сектору.

Впровадження цих заходів змінює концепцію та правову основу функціонування ринку природного газу, відображає окремі аспекти фінансово-господарської діяльності Компанії і вплине на показники діяльності Компанії та Групи в цілому. В умовах таких змін велика увага приділяється аналізу діяльності підприємства. Цей аналіз служить основою для обґрунтування стратегії та тактики його розвитку, уточнення планів та управлінських рішень, контролю за їх виконанням, виявлення фінансових резервів, оцінки результатів управлінської діяльності, окремих підрозділів і підприємства в цілому [45].

Створення моделі фінансової стійкості для досліджуваного підприємства включає кілька ключових кроків (табл.3.1)

Таблиця 3.1

Етап моделі фінансової стійкості для ТОВ «ГК «Нафтогаз»

Етап моделі фінансової стійкості	Характеристика моделі фінансової стійкості
Аналіз фінансового стану	Фінансові показники: рентабельність, ліквідність, оборотність, фінансові показники. Балансовий аналіз: активи, пасиви, капітал, оборотні та основні засоби. Даний аналіз було проведено в розділі 2
Визначення факторів ризику	Зовнішні фактори: зміни цін на нафту та газ, політичні ризики, регулювання у галузі Внутрішні фактори: ефективність виробництва, управління ресурсами, фінансове планування
Розробка стратегій забезпечення стійкості	Диверсифікація продуктів: розробка нових послуг Ефективне управління ризиками: страхування, фінансові інструменти зниження ризику коливань цін тощо Оптимізація фінансових ресурсів: ефективне управління оборотним та основним капіталом, зниження витрат
Моніторинг та адаптація	Система контролю: регулярний аналіз фінансових показників Коригування стратегій: внесення змін у стратегії та тактику для адаптації до змінних умов ринку
Використання інновацій та новітніх технологій	Впровадження нових технологій: ефективніші методи видобутку, енергоефективність тощо Цифрові рішення: автоматизація процесів, аналітика даних для стратегічного планування, робототехніка, використання штучного інтелекту

Джерело: власна розробка автора

Створення моделі фінансової стійкості вимагає комплексного підходу, урахування специфіки галузі та аналізу всіх факторів, що впливають на діяльність підприємства.

Причинами виникнення збитків у нафтовій, газовій та нафтопереробній галузях є непродуктивні управлінські рішення, порушення законодавства та інші фактори, що негативно впливають на використання державного майна, рівень прибутку та фінансову стійкість компанії.

Враховуючи світовий досвід, доцільно в Україні розробити стратегію інновацій для розвитку нафтогазового комплексу, базуючись на широкому впровадженні передових технологій у фінансовій, технічній і торговельній сферах [47, с. 10].

З метою підвищення фінансової стійкості пропонуємо впровадити проект роботизації ремонту трубопроводів для розподілення газу, що дозволить отримати прибуток, що позитивно вплине на показники фінансової стійкості підприємства.

Роботи використовуються у видобутку нафти та газу з 1950-х років і зараз застосовуються в усіх сферах промисловості, в тому числі і в процесі розподілення газу. Видобуток нафти та газу, а також їх розподілення є небезпечним і трудомістким процесом. Збільшення кількості автоматизованих процесів за допомогою роботів покращить роботу, знизить витрати, покращить безпеку та підвищить продуктивність капіталомістких активів, таких як бурові установки та розподільчі трубопроводи.

З самого початку розробка автоматизованих систем була зосереджена на виконанні повторюваних завдань і зменшенні небезпеки для людини. Ранні спроби автоматизації включали роботів загального призначення, розроблених для виконання кількох завдань. Це виявилось неправильним підходом, і фокус був переключений на створення нішевих роботизованих систем для конкретних завдань. Спеціалізовані роботи тепер створені для індивідуальних завдань із буріння, з'єднання занурених труб, зварювання, перевірки, моніторингу,

завантаження тощо. Роботи приймають форму статичних систем, краулерів, дронів і підводних автономних апаратів

Нещодавні вдосконалення датчиків, методів пересування, навігації та програмного забезпечення зробили революцію в робототехніці – Всесвітній економічний форум тепер прогнозує, що робототехніка стане технологією, яка найбільше зросте у видобутку нафти та газу та у їх розподіленні.

Основними застосуваннями робототехніки в нафтовій і газовій промисловості є перевірка, технічне обслуговування та ремонт, спостереження та покриття. Роботи використовуються в усіх операціях, від нафтових родовищ до трубопроводів, нафтопереробних заводів і навіть підводних, а також під час поставки газу до кінцевого споживача по розподільчим мережам. Роботи можуть виконувати такі небезпечні завдання, як перевірка на наявність шкідливих газів, боротьба з пожежами та моніторинг розливів нафти. Вони можуть виконувати повсякденні та повторювані роботи, такі як перевірка обладнання та зчитування вимірювальних приладів, більш надійно та з більшим ступенем точності, ніж люди.

Сучасні роботи також оснащені набором обладнання – камерами, відео та лазерними датчиками – для збору даних, які можна аналізувати, щоб покращити прийняття рішень, оптимізувати операції та робити прогнози.

Оскільки роботи стали дешевшими, розумнішими та гнучкішими, нафтогазова промисловість стала більш зацікавленою. Розвивається співпраця між нафтогазовими компаніями та технологічними підприємствами, що допоможе ще більше підвищити ефективність. Додавання нових технологій, таких як штучний інтелект та Інтернет речей, означатиме ще більше розумних роботів, здатних виконувати ще складніші завдання, зменшуючи витрати та покращуючи безпеку в усій галузі.

Сучасні роботи також оснащені набором обладнання – камерами, відео та лазерними датчиками – для збору даних, які можна аналізувати, щоб покращити прийняття рішень, оптимізувати операції та робити прогнози.

Роботи розгортаються різними способами, деякі закріплені без необхідності рухатися, інші рухаються за допомогою коліс, ніг, крил, лопатей коптера, гусениць або адгезії (магнітної, пневматичної та біоміметичної).

Роботи бувають різних форм і розмірів, від величезних роботизованих рук до крихітних дронів, і включають напівручні системи, такі як зварювальні машини, і повністю автономні транспортні засоби, такі як підводні марсоходи.

Транспортні засоби з дистанційним керуванням включають наземних роботів, яких можна привести в положення, щоб взяти на себе такі ролі, як боротьба з пожежами, таким чином зменшуючи необхідність наражати людей на небезпеку, і моніторинг обладнання, звільняючи персонал від приземленої роботи та дозволяючи їм зосередитися на більш висококваліфікованих завданнях.

Пропонуємо в «Нафтогаз» використовувати трубопровідних роботів, роботів для ремонту, штучний інтелект і машинне навчання, інтернет речей (табл.3.2)

Таблиця 3.2

Види інновацій, що пропонуються для ТОВ «ГК «Нафтогаз»

Види інновацій	Вид робіт	Характеристика інновації
1	2	3
Трубопровідні роботи	Трубопровідні роботи подорожують трубопроводами, здійснюючи перевірки. Деякі їздять на колесах або гусеницях через порожні труби, щоб перевірити внутрішній стан труб і зварних швів, тоді як інші розгортаються за допомогою штовхачів	Модель - LWR1000 Торгова марка - STYLECNC 4,8 (36) Ціна \$48 000,00 [48]
Роботи для ремонту	Стаціонарні роботи, які використовуються на багатьох етапах розподілення газу, зазвичай є напівавтономними системами, які допомагають операторам виконувати такі завдання, як завантаження труб, зварювання та укладання труб	Водонепроникна камера дозволяє обстежувати трубопроводи діаметром від 150 до 800 мм. Всю інформацію можна записати на компакт-диск, що допомагає оцінити стан трубопроводу і, таким чином, спланувати будь-які потреби в ремонті в найближчому або віддаленому майбутньому [49].

1	2	3
Штучний інтелект і машинне навчання	Штучний інтелект (ШІ) і машинне навчання є життєво важливою частиною сучасної робототехніки, і разом вони є потужним поєднанням, яке покращує можливості та роль роботів у суспільстві.	На практиці штучний інтелект — це концепція того, що машини можуть навчитися виконувати завдання, а машинне навчання — це застосування обчислювальних процесів або алгоритмів, які дозволяють їм навчатися
Інтернет речей	Труби, резервуари, зварювальні системи, системи завантаження, транспортні засоби, бурові установки тощо можуть мати вбудовані датчики, здатні збирати величезну кількість даних.	Компанія може використовувати дані для підвищення безпеки, управління технічними послугами, моніторингу таких проблем, як витіки, неправильне буріння та склад нафти чи газу. Вони також можуть використовувати дані для бізнес-моделювання, виявлення потенційних майбутніх проблем і вирішення їх до того, як вони виникнуть, а також виявлення недоліків у процесах, які можна покращити

Джерело: власна розробка автора

Ефективним є використання штучного інтелекту та машинного навчання.

Штучний інтелект – це теорія та розробка комп’ютерних систем, здатних виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту, такі як візуальне сприйняття, розпізнавання мови, прийняття рішень і переклад між мовами.

Штучні інтелектуальні системи, призначені для оброблення даних, які надходять зі сенсорного рівня (мережа передавання сигналів і даних, тобто датчики на трубах), та вироблення сигналів управління виконавчими пристроями сенсорного рівня. Наприклад, програмовані логічні контролери PLC, розподілені системи автоматичного керування DCS (Distributed Control Systems), системи відбору даних та керування технологічними процесами SCADA (Supervisory Control and Data Acquisition) тощо.

Машинне навчання – це використання та розробка комп’ютерних систем, здатних навчатися та адаптуватися без дотримання чітких інструкцій, використовуючи алгоритми та статистичні моделі для аналізу та висновків із

шаблонів у даних. Машинне навчання використовує алгоритми, які дозволяють роботам навчатися та покращувати свою продуктивність шляхом збору даних і пасивного спостереження. Алгоритми використовують дані для побудови моделі, яка може робити прогнози або приймати рішення без програмування.

Теоретично машинне навчання повинно приносити значні переваги, оскільки машини постійно оптимізують свої процеси, стаючи дедалі ефективнішими. На практиці ці переваги іноді не вдається матеріалізувати через низку проблем. Іноді алгоритм не може отримати доступ до потрібних йому даних — або ці дані пошкоджені чи упереджені, іноді він вибрав неправильне завдання або виконав неадекватну оцінку, а іноді алгоритм поганий і машина засвоїла неправильний урок.

Для втілення вищевказаних заходів щодо роботизації ремонту газорозподільчої системи та впровадження штучного інтелекту слід сформувати команду проекту (рис.3.1).

Рис. 3.1 Команда проекту провадження інновацій

Джерело: власна розробка автора

Замовником проекту є власники компанії. Вони же є і інвесторами.

Сформулюємо перелік основних робіт, необхідних для проекту роботизації ремонту газорозподільчої системи та втілення штучного інтелекту.

Розробимо ієрархічну структуру розбиття робіт (WBS).

WBS проекту

1. Підготовчий етап проекту	1.1. організаційне планування	1.1.1. визначення концепції роботизації та штучного інтелекту	1.1.1.1. розробка концепції
		1.1.2. створення робочої групи по впровадженню проекту	1.1.2.1. аналіз необхідних учасників
			1.1.2.2. опис функцій учасників
	1.2. економічне планування	1.2.1. складання бюджету проекту	1.2.1.1. розрахунок витрат на матеріали, обладнання та заробітну плату
			1.2.1.2. затвердження бюджету проекту роботизації
		1.2.2. розробка проектної документації для роботизації	1.2.2.1. оформлення необхідних дозвільних документів
2. Основний етап проекту	2.1. Підготовка до проекту роботизації	2.1.1. закупка робіт	2.1.1.1. визначення параметрів необхідних робіт
			2.1.1.2. установка і налагодження устаткування
		2.1.2. робота зі штучним інтелектом	2.1.2.1. пошук варіантів програмного рішення для штучного інтелекту
	2.1.2.2. прийом на роботу ІТ-спеціалістів		
	2.2. Затвердження основних параметрів проекту	2.2.1. просування проекту роботизації та інновацій серед споживачів послуг Нафтогазу	2.2.1.1. реклама в ЗМІ
			2.2.1.2. візуальна реклама
2.2.2. затвердження проекту		2.2.2.1. узгодження варіантів роботизації та штучного інтелекту	
3. Заключний етап	3.1. Оцінка ефективності проекту	3.1.1. розрахунок прибутковості проекту	3.1.1.1. розрахунок NPV, рентабельності
			3.1.2. аналіз соціальної, технологічної ефективності
		3.1.2.2. аналіз підвищення технологічного рівня Нафтогаз	
	3.2. Контроль та корегування проекту	3.2.1. аналіз ризиків та недоліків проекту	3.2.1.1. моніторинг проблем та шляхів їх вирішення
			3.2.2. виявлення проблем

Джерело: власна розробка автора

Наступним етапом є формування зв'язку пакетів робіт (WBS) з організаціями-виконавцями (OBS) на основі побудови матриці відповідальності (див. Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4

Матриця OBS

WBS	Роботи	Директор проекту	А	Р	С	Б	ІТ
I	розробка концепції	Я П С	О К				
II	аналіз необхідних учасників	! П О К У	Р В К О				
III	опис функцій учасників	! П У	Р О К	В			
IV	розрахунок витрат на матеріали, обладнання та заробітну плату	! К	Р П О			В	
V	затвердження бюджету проекту роботизації	! П У	Р О К	В		В	
VI	оформлення необхідних дозвільних документів	! У	Р П	О К		В	
VII	визначення параметрів необхідних робіт	Я П У	О К	В			
VIII	установка і налагодження устаткування	Я У	П	О К	О В		
IX	пошук варіантів програмного рішення для штучного інтелекту	! У	Р П	О К В			В
X	прийом на роботу ІТ-спеціалістів	! У	Р П	О К			В
XI	реклама в ЗМІ	! У	Р П	О К В			
XII	візуальна реклама	! У	Р П	О К В			В
XIII	узгодження варіантів роботизації та штучного інтелекту	! У П	Р О К КО		В		В
XIV	розрахунок NPV, рентабельності	! У	Р П	О К В		В	
XV	оцінка соціального ефекту	! П У	О К	П		О В	
XVI	аналіз підвищення технологічного рівня Нафтогаз	! У	Р П	О К			В
XVII	моніторинг проблем та шляхів їх вирішення	Я П У	К	О К В			
XVIII	Внесення коректив в проект	! П У	Р О К КО	В			

Джерело: власна розробка автора

Виділяють три аспекти виконання кожної роботи в межах проекту:

1.Прийняття рішення щодо проекту:

Я-одноосібне рішення і персональна відповідальність за виконання того чи іншого завдання (з підписом);

! - персональна відповідальність за виконання чи іншого завдання при колегіальній формі прийняття рішень (з підписом);

P - участь в колегіальному вирішенні даного завдання без права підпису.

2.Управління етапами проекту:

П - планування;

О - організація;

К - контроль;

КО - координація робіт;

3.Виконання проекту і його технічне та інформаційне обслуговування:

У - узгодження;

В - виконавець.

В табл.3.5 побудовано сітковий графік проекту (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Характеристика й параметри робіт проекту

WBS	Назва роботи	Тривалість роботи, днів	Попередня робота
1	2	3	4
	<i>Початок проекту</i>		
I	розробка концепції	2	-
II	аналіз необхідних учасників	3	-
III	опис функцій учасників	5	2
IV	розрахунок витрат на матеріали, обладнання та заробітну плату	6	2
V	затвердження бюджету проекту роботизації	3	3
VI	оформлення необхідних дозвільних документів	2	3
VII	визначення параметрів необхідних робіт	3	4
VIII	установка і налагодження устаткування	2	5
IX	пошук варіантів програмного рішення для штучного інтелекту	2	6

1	2	3	4
X	прийом на роботу ІТ-спеціалістів	4	7
XI	реклама в ЗМІ	3	8
XII	візуальна реклама	1	9
XIII	узгодження варіантів роботизації та штучного інтелекту	2	10
XIV	розрахунок NPV, рентабельності	4	13
XV	оцінка соціального ефекту	3	14
XVI	аналіз підвищення технологічного рівня Нафтогаз	4	11
XVII	моніторинг проблем та шляхів їх вирішення	5	12
XVIII	Внесення коректив в проект	3	15
	<i>Закінчення проекту</i>		

Джерело: власна розробка автора

При побудові графіку над роботами римськими цифрами вказується номер цієї роботи та через рівняння тривалість. Жовтим кольором відділені події на шляху.

Розраховуємо тривалість шляхів:

$L_{кр} (1-2-4-8-12-17) = 18$ днів- максимальний шлях

$L_1 (1-2-5-9-13-17) = 15$ днів

$L_2 (1-3-6-10-14-15-17) = 16$ днів

$L_3 (1-3-7-11-16 -17) = 16$ днів.

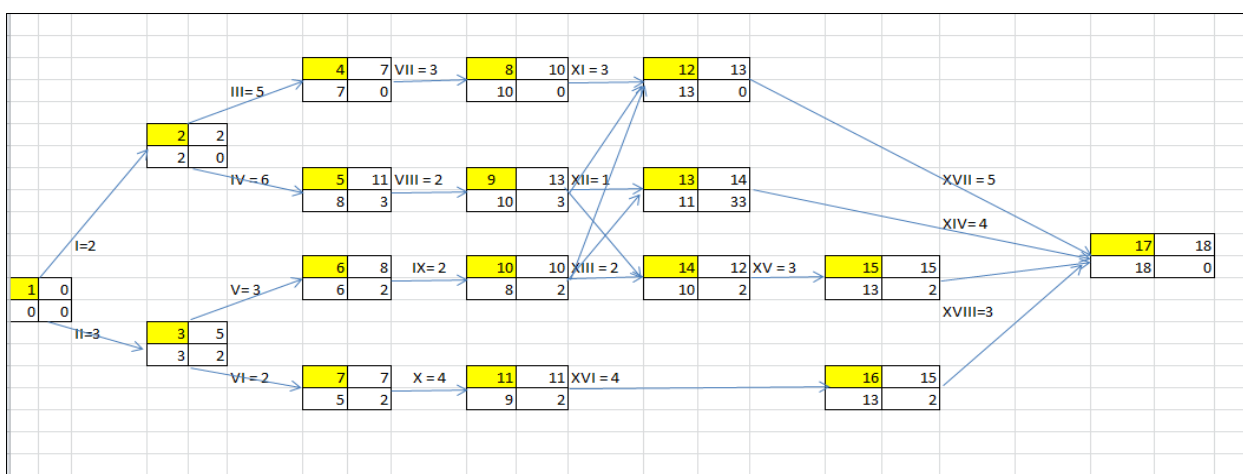

Рис. 3.2 Сітковий графік проекту роботизації ремонту газорозподільчої системи та впровадження штучного інтелекту

Джерело: власна розробка автора

Розраховуємо повний резерв часу шляхів:

$$R(L_1) = 18 - 15 = 3 \text{ дня}$$

$$R(L_2) = 18 - 16 = 2 \text{ дня}$$

$$R(L_3) = 18 - 16 = 2 \text{ дня}$$

$$R(L_{кр}) = 18 - 18 = 0 \text{ днів}$$

Отже, для підвищення фінансової стійкості підприємства запропоновано впровадити проект роботизації ремонту газорозподільчої системи та використання штучного інтелекту. Тривалість розробки проекту 18 днів. Команда проекту складається з керівника проекту, адміністратора, бухгалтера, IT-спеціаліста, розробник, спеціаліст з закупівель.

3.2. Оцінка ефективності заходів підвищення фінансової стійкості

Проведемо оцінку ефективності заходів підвищення фінансової стійкості та розрахунок прогнозних доходів, що буде приносити впровадження проекту роботизації ремонту газорозподільчої системи та впровадження штучного інтелекту. Доходи будуть складатися з амортизаційних відрахувань та суми грошового потоку від наданих послуг.

Проект розрахований на 5 років. Допустимий для підприємства термін окупності інвестицій 5 років.

Вартість робіт та автоматизованого обладнання становить 600 млн.грн. Амортизація буде нарахована прямолінійним способом. Термін експлуатації становить 10 років. Відповідно річна амортизація складе $600/10=60$ млн.грн.

Фінансування проекту буде відбуватися за рахунок власних коштів підприємства, без залучення зовнішніх джерел. Власними джерелами в компанії є грошові кошти, які за даними балансу є в розпорядженні підприємства. Також власними коштами є кошти, отримані підприємством протягом звітного періоду внаслідок звичайної діяльності, а також амортизаційні відрахування з матеріальних та нематеріальних необоротних активів, нараховані протягом звітного періоду (табл.3.6).

Аналіз власних коштів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр., тис.грн.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення			
				2021/2020		2022/2021	
				Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %	Абс. відх., (+/-)	Відн. відх., %
Грошові кошти та їх еквіваленти	207 118	990 333	765 945	783215	378,15	-224388	-22,66
Амортизаційні нарахування	3473	11779	5465	8306	239,16	-6314	-53,60

Джерело: складено автором за даними звітності

Ставку дисконту приймаємо на рівні 25%

Сума додаткового чистого прибутку за проектом становить близько 10 000 млн.грн. на рік, що було визначено експертами ТОВ «ГК «Нафтогаз» і є результатом від економії витрат на ремонт газопроводів, по яким газ розподіляється між кінцевими споживачами.

Слід зазначити, що досить часто відбуваються аварії на газопроводах. Наприклад, до війни, мали місце аварії, пов'язані з ненавмисним пошкодженням газопроводів, наприклад під час сільськогосподарських робіт. В цьому випадку виникають втрати газу під час витоків, відновлювальні роботи, повторний пуск газу на об'єкти промисловості, в бюджетні установи та споживачам. Подібні аварії також стаються через порушення виконавцями робіт правил їх проведення в охоронних зонах газорозподільчої мережі (далі ГРМ). Нехтуючи безпекою споживачів, деякі господарюючі об'єкти здійснюють земляні або будівельні роботи без погодження з операторами ГРМ.

Значно виросли витрати на відновлення та ремонт газорозподільчої системи під час війни. Здебільшого обстріли ведуться касетними снарядами – а це означає багато дірок у газопроводах. Є такі населені пункти, де система газопостачання зруйнована взагалі – і газорозподільні пункти, і мережі, і самі будинки. Для відновлення газових систем необхідні наступні роботи: проведення технічного обстеження мереж, які вціліли; проведення технічного обстеження підземних газопроводів.

Тобто вважатимемо як додатковий чистий прибуток економію втрат від пошкоджень газопроводів, які можна буде за допомогою робототехніки швидше діагностувати та відремонтувати.

З року в рік чистий прибуток (економія втрат від пошкоджень газопроводів) буде зростати на 10% за рахунок росту цін, росту популярності інновацій та скорочення інтенсивності руйнувань газопроводів.

Сума доходу за роками проекту розрахована в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Доходи проекту та розрахунок чистого дисконтованого доходу, млн.грн.

Показник	0	1	2	3	4	5	Всього
Інвестиції, млн.грн	-600						-600
Приріст амортизаційних відрахувань, млн.грн.		60	60	60	60	60	300
Додатковий чистий прибуток, млн.грн.		10000	12000	14400	17280	20736	74416
коефіцієнт, що враховує сплату податку на прибуток		0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	
Чистий грошовий потік ((аморт+чист приб)*коэф), млн.грн.		8249,2	9889,2	11857,2	14218,8	17052,72	61267,12
Коефіцієнт дисконтування 25%		0,806	0,64	0,512	0,41	0,328	
Дисконтований грошовий потік (ТВ), млн.грн		6648,86	6329,09	6070,89	5829,71	5593,29	30471,83
Кумулятивний дисконтований грошовий потік нарост. підсумком, млн.грн	-600	6048,86	12377,94	18448,83	24278,54	29871,83	NPV

Джерело: власна розробка автора

Проведемо розрахунок показників ефективності проекту

Чистий дисконтований дохід (NPV)

$$NPV = \sum_{k=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^n} - IC, \quad (3.1)$$

де B_t – вигоди проекту в рік t

C_t - витрати проекту у рік t

t - ставка дисконту

n – тривалість проекту

$NPV = 30471,83 - 600 = 29871,83$ млн.грн.

$NPV > 0$ — проект можна приймати

Індекс прибутковості (PI)

$$PI = \sum_{k=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^n} : IC \quad (3.2)$$

$PI = 30471,83 / 600 = 50,8$

$PI > 1$, тобто проект приймається

Дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій (DROI)

$DROI = NPV / PV(CF_{inv}) = PI - 1 = 50,8 - 1 = 49,8$

DROI більше 0 – проект приймається

Дисконтований термін окупності інвестицій (DPP)

$$DPP = \min n, \quad (3.3)$$

$$\text{при якому } \sum_{k=1}^n P_k * \frac{1}{(1+r)^k} \geq IC \quad (3.4)$$

DPP = менше ніж 1 рік

Проект приймається так як є окупність.

Спрогнозуємо як зміниться фінансова стійкість в результаті впровадження проекту.

Величина дисконтованого грошового потоку від проекту змінить суму власного оборотного капіталу наступним чином:

Прогноз 1 рік: -27169 млн.грн. + 6649 млн.грн. = -20520 млн.грн.

Прогноз 2 рік: -20250 млн.грн. + 6329 млн.грн. = -14191 млн.грн.

Прогноз 3 рік: -14191 млн.грн. + 6071 млн.грн. = -8120 млн.грн.

Прогноз 4 рік: -8120 млн.грн. + 5830 млн.грн. = -2290 млн.грн.

Прогноз 5 рік: -2290 млн.грн. + 5593 млн.грн. = 3303 млн.грн. (табл.3.7).

Проведемо оцінку фінансової стійкості ТОВ «ГК «Нафтогаз» за роками проекту (табл.3.8).

Таблиця 3.8

Тип фінансової стійкості ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2022 р та за роками проекту

Показник	Позначення	2022	Проект 1 рік	Проект 2 рік	Проект 3 рік	Проект 4 рік	Проект 5 рік
Надлишок (нестача) власного оборотного капіталу	ΔВОК	<0	<0	<0	<0	<0	≥0
надлишок (нестача) власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів	ΔВДК	<0	<0	<0	<0	<0	≥0
Надлишок (нестача) загального розміру джерел формування запасів	ΔЗДЗ	≥0	≥0	≥0	≥0	≥0	≥0
Тип фінансової стійкості		Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Абсолютна фінансова стійкість

Джерело: власна розробка автора

Таблиця 3.7

Прогноз фінансової стійкості після впровадження проекту, млн.грн.

Показник	Умовне позначення	2022	проект 1 рік		проект 2 рік		проект 3 рік		проект 4 рік		проект 5 рік	
			зміна (+/-)	значення після проекту	зміна (+/-)	значення після проекту	зміна (+/-)	значення після проекту	зміна (+/-)	значення після проекту	зміна (+/-)	значення після проекту
Власний оборотний капітал	ВОК	-26 862	6 649	-20 213	6 329	-13 884	6070,89	-	5829,71	-	5593,29	3 610,15
Запаси	З	307	0	307	0	307	0	307	0	307	0	307
Надлишок (нестача) власного оборотного капіталу	ΔВОК	-27 169	6 649	-20 520	6 329	-14 191	6 071	-8 120	5 830	-2 290	5 593	3 303
довгострокові зобов'язання підприємства	ДЗ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
надлишок (нестача) власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів	ΔВДК	-27 169	6 649	-20 520	6 329	-14 191	6 071	-8 120	5 830	-2 290	5 593	3 303
короткострокові зобов'язання підприємства	КЗ	47 932	0	47 932	0	47 932	0	47 932	0	47 932	0	47 932
Надлишок (нестача) загального розміру джерел формування запасів	ΔЗДЗ	20 763	6 649	27 412	6 329	33 741	6 071	39 812	5 830	45 642	5 593	51 235

Джерело: власна розробка автора

Таким чином, можна побачити, що на 5 рік проекту підприємство може мати абсолютну фінансову стійкість.

Окрім впровадження проекту роботизації та використання штучного інтелекту, можемо також запропонувати наступні кроки для ефективного використання капіталу та створення його оптимальної структури :

- Оптимізувати співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами формування власного капіталу.

- Специфікувати послідовність кроків для формування оптимальної цільової структури капіталу з метою підтримки фінансової стабільності підприємства.

- Покращити підприємницьку діяльність, використовуючи кредитні ресурси.

- Збільшити прибуток від реалізації продукції шляхом зростання обсягів виробництва та цін на продукцію.

- Розширити обсяг та вплив власних оборотних коштів та інших заходів.

На основі зазначеного можна визначити ключові правила для формування раціональної структури капіталу:

- Збільшити статутний капітал підприємства для збільшення фінансових гарантій, використовуючи додаткові емісії акцій та залучення додаткових інвестицій.

- Створити максимальний резервний фонд, відображаючи його у балансі підприємства.

- Скоротити тривалість виробничого циклу через використання нових технологій, підвищення продуктивності праці, автоматизацію виробничих процесів та інші заходи.

- Покращити матеріально-технічний стан підприємства для забезпечення безперервної роботи виробництва та зниження часу затримки капіталу в запасах.

- Мінімізувати термін затримки коштів у дебіторській заборгованості.

Для поліпшення фінансового стану підприємства через формування оптимальної структури капіталу, використовуйте наступні заходи:

- Максимізувати чистий прибуток шляхом збільшення виручки та зниження витрат.
- Зменшити частку позикового капіталу у структурі капіталу через збільшення власного капіталу та його ефективного використання.
- Покращити бухгалтерську звітність для використання учасниками ринку в процесі фінансового аналізу та залучення інвестицій.
- Забезпечити відповідність між позиковим капіталом та активами підприємства.
- Забезпечити оптимальну структуру капіталу для ефективного функціонування.
- Мінімізувати витрати на формування капіталу та ефективно використовувати його у господарській діяльності.

Аналізуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підприємства, які використовують позиковий капітал, мають більше можливостей для розвитку та збільшення фінансової рентабельності, але при цьому збільшується фінансовий ризик і загроза банкрутства. Це викликає зростання ціни капіталу, а всі позитивні риси позикового фінансування втрачають свою привабливість.

Під час впровадження проекту підприємство стикається з ризиками, тому пропонуємо впровадити систему ризик-менеджменту. З огляду на зарубіжні стандарти в області ризик-менеджменту, виділимо етапи контролінгу ризиків ТОВ «ГК «Нафтогаз»:

1 етап. У ТОВ «ГК «Нафтогаз» доцільно створювати окремі підрозділи з управління ризиками. В результаті здійснення даного етапу повинні бути визначені процедури управління ризиками - практичні інструменти для роботи експертів в галузі управління ризиками, а також системи, які використовуються в процесі аналізу та оцінки ризиків.

2 етап. Другим етапом здійснення системи контролінгу ризиків в ТОВ «ГК «Нафтогаз» є ідентифікація і аналіз ризиків. Даний етап передбачає виявлення, опис та аналіз ризиків, властивих даному підприємству.

3 етап. Алгоритм етапу:

1. Збір інформації про ризик.
2. Події, які можуть негативно вплинути на досягнення цілей ТОВ «ГК «Нафтогаз».
3. Умови, що сприяють настанню ризикових подій.
4. Можливі сценарії виникнення ризикових подій.
5. Формування дерева (карти) ризиків.
6. Позичування ризиків всередині ТОВ «ГК «Нафтогаз».

4 етап. Четвертим етапом впровадження системи контролінгу ризиків в ТОВ «ГК «Нафтогаз» є оцінка ризиків. Цей етап повинен складатися з підетапів:

1. Визначення об'єктів оцінки ризику - визначається ризик ТОВ «ГК «Нафтогаз» в цілому або ризик ТОВ «ГК «Нафтогаз» складається як сума кожного бізнесу.
2. Кількісне визначення цільового рівня кожного виду ризику.
3. Вимірювання рівня ризику об'єкта оцінки.
4. Оцінка величини необхідних витрат на відновлення після понесення втрат.

Всі використовувані методики оцінки ризиків можна розбити на три категорії:

1. Статистичні: базуються на аналізі масивів статистичних даних і моделюванні з використанням методів математичної статистики і теорії ймовірностей.

2. Аналітичні: базуються на зборі та об'єктивному аналізі інформації і прийнятті рішень виходячи з комплексного аналізу як кількісних, так і якісних показників.

3. Експертні: ґрунтуються на суб'єктивному аналізі кількісних і якісних показників з використанням методологій ранжирування і порівняльних оцінок.

5 етап. П'ятим етапом побудови системи контролінгу ризиків є реалізація заходів щодо ризиків. Даний етап складається з ряду процесів. Аналіз можливих дій щодо ризику:

– ухилення від ризику - відмова від даної діяльності, бізнес-процесу, операції, прийняття рішень, що характеризуються високим ризиком;

– скорочення ризику - застосовується у випадках, коли рівень ризику знаходиться на прийнятному для ТОВ «ГК «Нафтогаз» рівні, а вплив на цей ризик неможливий або економічно неефективний, суть методу полягає в зниженні ймовірності або величини очікуваних втрат;

– часткова або повна передача ризику третім особам у випадках, коли вплив на нього з боку конгломерату неможливо або економічно невиправдано, а рівень ризику перевищує допустимий для нього рівень, здійснюється за допомогою страхування, через механізм хеджування, шляхом контрактних застережень і аутсорсингу;

– прийняття ризику - ніяких дій щодо ризику не здійснюється.

6 етап. Оцінка ефективності можливих дій щодо ризику, розробка ситуаційних сценаріїв реагування на симптоми і матеріалізацію ризиків. Заходи щодо скорочення ризику вимагають додаткових витрат ресурсів. На даному етапі визначається ефективність цих заходів, тобто результат від зниження ризику співвідноситься з вартістю цих заходів. Однак аналізується потенційна можливість досягнення цільових показників по прибутку і заданому цільовому рівні ризику.

7 етап. Підготовка та реалізація конкретного плану заходів зі скорочення ризиків. Заходи зі скорочення ризиків можуть бути одноразовими або вимагають постійного виконання.

8 етап. Завершальним етапом процесу управління ризиками є побудова системи моніторингу ефективності управління та коригування політики та процедур за результатами моніторингу. На даному етапі необхідно забезпечити контроль над виконанням плану заходів. Більшою мірою це стосується не одноразових, а постійних заходів, які повинні здійснюватися безперервно і тим самим знижувати рівень ризику конгломерату.

Система обліку та моніторингу включає в себе два основних елементи:

1. Моніторинг факторів ризику ТОВ «ГК «Нафтогаз». Багато факторів схильні до змін. У зв'язку з цим необхідно регулярно проводити процедуру їх оцінки в рамках розрахункової моделі ризику і в разі необхідності коригувати або проводити нові заходи з управління рівнем ризику.

2. Моніторинг ризикових подій, що сталися в ТОВ «ГК «Нафтогаз». Моніторинг внутрішніх подій вимагає розвиненої аналітики облікових подій. За результатами моніторингу проводиться оцінка ефективності системи контролінгу ризиків з точки зору досягнення поставлених цілей, накопичення і аналіз досвіду управління ризиком. Інформація про управління ризиками повинна поширюватися серед всіх учасників процесу і бути доступною як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів.

Таким чином, ми дійшли висновку, що ризик завжди пов'язаний з майбутнім, яке не можна передбачити навіть за допомогою самих складних математичних моделей. Однак використання інструментів ризик-менеджменту і ідеології контролінгу дозволить ТОВ «ГК «Нафтогаз» приймати більш обґрунтовані рішення і знизити рівень невизначеності в бізнесі. Управління ризиками в ТОВ «ГК «Нафтогаз» може стати не тільки захисником, але і виробником додаткової вартості або навіть новим центром прибутку.

Отже, для ТОВ «ГК «Нафтогаз» запропоновано впровадити інновації за рахунок удосконалення датчиків, двигунів і доступних навігаційних систем означають, що тепер існує цілий ряд роботів, які патрулюють роботи на нафтових і газових родовищах – безпілотні літальні апарати, підводні апарати, гусеничні машини для трубопроводів і багато іншого тепер можуть пересуватися по об'єктах, іноді самостійно, виконуючи завдання з технічного обслуговування та перевірки, збираючи дані та проблеми з виправленням. Стаціонарні автоматичні системи можуть виконувати такі завдання, як зварювання та навантаження, знову ж таки зменшуючи потребу в присутності людини в небезпечних умовах і прискорюючи операції.

ВИСНОВКИ

В роботі проведено аналіз фінансової стійкості підприємства з метою визначення його поточного стану та розробки рекомендацій для підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. За результатами дослідження сформульовано наступні висновки.

Досліджено сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості підприємства. Встановлено, що фінансова стійкість – це здатність підприємства або організації утримувати стабільність і ефективність у своїй фінансовій діяльності навіть у змінних умовах ринку чи економічних коливаннях. Це стан, коли підприємство має достатні фінансові ресурси для покриття витрат та зобов'язань, оптимальне використання цих ресурсів та здатність уникнути фінансових криз або непередбачених ризиків. Сутність фінансової стійкості розглянута з точки зору фінансового, економічного, управлінського, стратегічного, системного підходу. Кожен з цих підходів надає свій особливий погляд на сутність фінансової стійкості, розглядаючи різні аспекти та відображаючи різноманітність підходів у вивченні цього поняття

Розкрито основні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Виявлено, що фінансова стійкість підприємства залежить від численних факторів, що охоплюють як внутрішнє, так і зовнішнє середовище. Внутрішніми факторами є: розміри підприємства; рівень гнучкості системи управління; рівень відповідності продукції запитам споживачів; стан матеріально-технічної бази; новітність технологій; стан майна і фінансові ресурси; залежність від зовнішніх кредиторів та інвесторів; ефективність господарських і фінансових операцій; рівень менеджменту та забезпеченість висококваліфікованими кадрами; корпоративна культура, ділова репутація; збалансованість внутрішніх можливостей із впливом зовнішніх загроз. Зовнішні фактори включають соціально-економічну та політичну стабільність країни, рівень попиту, конкуренцію на ринку, податкову, кредитну та інвестиційну політику, економічні зв'язки, умови експорту та імпорту, антимонопольну

політику, ситуацію на ринку постачальників, інвестиційний клімат та науково-технічний прогрес

Представлено методику оцінки фінансової стійкості підприємства. Традиційний метод спрямований на вивчення змін та структури технічних, економічних та фінансових показників. З іншого боку, факторний метод використовується для розгляду причин, що призводять до змін у технічних, економічних та фінансових показниках. Існують два основних підходи до визначення фінансової стійкості. За першим підходом, фінансова стійкість компанії оцінюється за співвідношенням позикового та власного капіталу. За другим підходом, підприємство вважається фінансово стійким, якщо у нього достатньо власних оборотних активів

Надано організаційно-економічну характеристику підприємства ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України». ТОВ «ГК «Нафтогаз» забезпечує зберігання газу в найбільших підземних сховищах Європи, дбає про надійне та безпечне газопостачання країни в умовах здійснення ринкових реформ, екологічної трансформації та відбиття російської агресії. Динаміка необоротних активів ТОВ «ГК «Нафтогаз» за 2020-2022 рр показала, що величина необоротних активів виросла на 32,56% за рахунок росту статті «Незавершені капітальні інвестиції». В структурі необоротних активів найбільшу частку в 2022 році становили незавершені капітальні інвестиції – 64,3%. Оцінка якісного стану основних фондів виявила, що коефіцієнт зносу основних засобів виріс з 54,49% в 2020 році до 70,4% в 2022 році, що є негативною тенденцією та свідчить про старіння основних засобів та необхідність їх оновлення. Негативним є від'ємне значення фондорентабельності в 2020-2022 рр., що пов'язане з негативним фінансовим результатом за 2021 та 2022 рр. Величина оборотних активів виросла в 2022 році в 2,7 раз в порівнянні з 2021 роком, при цьому в 2021 зростання було в 3 рази в порівнянні з 2020 роком. Зростання в основному відбулося за рахунок дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. В структурі оборотних активів найбільшу частку в 2022 році займала дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги 85,1%. Аналіз капіталу

свідчить про негативні тенденції так як в 2021 та 2022 році власний капітал був від'ємним за рахунок росту непокритих збитків.

Проаналізовано фінансовий стан підприємства та виявлено, що в 2021 році величина чистого доходу виросла в 4,3 рази (на 432,68%) в порівнянні з 2020 роком, в 2022 році зростання було на рівні 276,45% до 2021 року, що свідчить про позитивні тенденції до росту обсягу наданих послуг. Але слід відмітити, що катастрофічним є чистий збиток, який було отримано в 2022 році та який становив 23,4 млрд.грн. Збиток був отриманий за рахунок росту інших операційних витрат. Витрати виросли в 26,7 разів в 2022 році до 2020 року за рахунок інших операційних витрат. Коефіцієнт оборотності власного капіталу скоротився в 2021-2022 рр, що свідчить про зменшення швидкості перетворення власного капіталу та ліквідні активи, що є негативною тенденцією. Показники рентабельності є негативними, що викликане збитком. Показники ліквідності за 2020-2022 рр. були менше за норматив, що може вказувати на потенційні проблеми з погашенням поточних зобов'язань за рахунок найбільш ліквідних активів.

Здійснено оцінку фінансової стійкості досліджуваного підприємства. Встановлено, що підприємство фінансується зовнішніми джерелами більше, ніж власним капіталом, підприємство має проблеми зі сплатою своїх зобов'язань, оборотні кошти недостатні для покриття поточних зобов'язань, підприємство має великий рівень заборгованості. Проведено оцінку фінансової стійкості на основі трьохфакторної моделі, яка встановлює фінансову стійкість підприємства через забезпечення джерелами формування одного із основних елементів активів - «Запасів» та встановлено, що в 2020 році підприємство мало абсолютну фінансову стійкість, але отримання збитку в 2021-2022 рр. призвело до того, що фінансовий стан підприємства був нестійким.

Обґрунтовано шляхи підвищення фінансової стійкості ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України». Розроблено модель забезпечення фінансової стійкості підприємства як важливий процес, спрямований на створення ефективних стратегій і механізмів для забезпечення

стабільності фінансів компанії. Ця модель базується на аналізі фінансових даних, оцінці ризиків та розробці стратегій для управління фінансами підприємства. З метою підвищення фінансової стійкості запропоновано впровадити проект роботизації ремонту газорозподільчої системи, що дозволить отримати прибуток, що позитивно вплине на показники фінансової стійкості підприємства. Пропонуємо в «Нафтогаз» використовувати трубопровідні роботи, роботи для ремонту, штучний інтелект і машинне навчання, інтернет речей. Для втілення вищевказаних заходів щодо роботизації та впровадження штучного інтелекту слід сформувати команду проекту. Тривалість розробки проекту 18 днів. Команда проекту складається з керівника проекту, адміністратора, бухгалтера, IT-спеціаліста, розробник, спеціаліст з закупівель.

Оцінено ефективність заходів підвищення фінансової стійкості. Проект розрахований на 5 років. Допустимий для підприємства термін окупності інвестицій 5 років. Вартість робіт та автоматизованого обладнання становить 600 млн.грн. Чистий дисконтований дохід проекту більше за 0, тобто проект доцільний для впровадження. Дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій становить 50,8, тобто на кожну гривню вкладених коштів отримано 50,8 грн доходу. Проект приймається так як є окупність менше 1 року. Спрогнозовано як зміниться фінансова стійкість в результаті впровадження проекту та встановлено, що на 5 рік проекту підприємство стане фінансово стійким.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансова стійкість URL: https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/261655/mod_resource/content/0/tema_8/Тема_8.pdf (дата звернення 06.01.2024).
2. Фінансова стійкість багатьох українських підприємств URL: <https://kerivnyk.info/2014/04/zazulyak.html> (дата звернення 06.01.2024).
3. Безугла Т.В. «Економічна стійкість» та «фінансова стійкість» *Молодий вчений*. 2014. № 3. С. 33.
4. Філімоненков О.С. Фінанси підприємства: навч. посібник К.: Кондор, 2005. 400 с.
5. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України*. 2010. №10. С.276-279.
6. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. / Ю.С. Цал-Цалко. К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
7. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України*. 2010. № 10 С. 276-279.
8. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навчально-методичний посібник . К.:2009. 328 с.
9. Оцінку фінансової стійкості підприємства доцільно здійснювати поетапно, на підставі комплексу показників URL: <https://finpdotme.wordpress.com/> (дата звернення 06.01.2024).
10. Абсолютна фінансова стійкість URL: https://pns.hneu.edu.ua/pluginfile.php/261655/mod_resource/content/0/tema_8/Тема_8.pdf (дата звернення 06.01.2024).

11. Ковальов А.І. Аналіз фінансового стану підприємства. - 2 вид., Перабо., Доп. М.: Центр економіки і маркетингу, 2002. 188 с.
12. Крухмаль О.В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи Монографія. Суми: УАБС НБУ, 2007. 198с.
13. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост.вивч. дисц./ О.В. Павловська, Н.М . Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. К.: КНЕУ, 2002. 388 с
14. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 2-ге видан., випр. і доп. / Г.В. Савицька. К., 2005. 662 с.
15. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. / Т.О. Фролова. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. 253 с.
16. Шаблиста, Л. М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки [Текст] *Економіка і прогнозування*. 2006. №2. С.46-58.
17. Валігура Н.М. Вплив ризиків на фінансову стійкість підприємства *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. С. 16-19.
18. Дуброва О. Стратегічна стійкість підприємства: складові та напрями її забезпечення *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 1. С. 15-19.
19. Мисак Н.В., Ященко О.І. Стратегічні аспекти досягнення стратегічної стійкості підприємства *Науковий вісник*. 2005. Вип. 15.5. С. 385 – 389.
20. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи *Збірник науково-технічних праць Національного лісотехнічного університету України*. 2010. № 10 С. 276-279.
21. Тищенко О. М., Норік Л. О. Моделювання оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємств *Вісник Харківського національного економічного університету*. 2009. №11. С.407-415.
22. Фінансова звітність підприємства «Нафтогаз» URL: <https://gas.ua/uk/financial-statements> (дата звернення 06.01.2024).

23. Бочаров В.В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник .: Київ, 2014. 240с.
24. Гайдар С.М. Коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі *Торгівля і ринок: зб. наук. праць*. 2016. №27. С.443-449.
25. Гринкевич С.С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014, вип.18.5 С.110-114.
26. Демиденко С.В. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в процесі ефективного управління власним капіталом підприємства URL: <http://www.kntu.kr.ua/statti/.../8.../> Демиденко_СВ.doc (дата звернення 06.01.2024).
27. Докієнко Л.М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Зб. наук. праць*. 2014. Вип.4(28). С.76-90.
28. Домбровська Л.В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. – 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2731>. (дата звернення 06.01.2024).
29. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька К.: КНЕУ, 2007. 592 с.
30. Ареф'єва О. В., Харчук Т. В. Економічні засади формування потенціалу підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 7 (85). С. 71–76.
31. Бугай, В. З., Горбунова, А. В., Ключова, Ю. В., 2011. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2011. № 1. С. 27–33.
32. Васильківський Д. М. Систематизація складових елементів економічного потенціалу підприємства у рамках концепції механізму підвищення. *Наука й економіка*. 2014. № 2 (34). С. 115–120.

33. Іваненко О. В. Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. *Економіка. Фінанси. Право*. 2013. № 8. С. 7–10.
34. Лесик Л. І. Типологія видів і чинників формування економічного потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.12. С. 271–278.
35. Толпежніков Р. Управління потенціалом промислового підприємства: формування організаційно-економічного механізму. *Схід*. 2012. № 6 (120). С. 81–85.
36. Гапак Н. М., Капштан С. А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2014. Вип. 42. С. 191–196.
37. Чепка В. В., Матяш О. К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649–655.
38. Управління оборотними коштами підприємства URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18056/1/%D0%91%D1%96%D0%B7%D1%8E%D0%BA.pdf> (дата звернення 06.01.2024).
39. Оптимізація фінансової стійкості підприємства URL: <http://www.finalearn.com/lifers-701-2.html> (дата звернення 06.01.2024).
40. Кравченко М. О. Економічна етимологія стійкості. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Вип. 1 (57). С. 78-84.
41. Ясіновська І. Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*. 2016. Вип. 2. 169-175 с.
42. Компанія 2012. URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/3A25D65C2606A6C9C22570D800318869?OpenDocument>. (дата звернення 06.01.2024).
43. Історія ринку газу: від експорту до імпорту URL: <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweb.nsf/0/D63B63DE51AAFA9AC2257F1C0028D27B?OpenDocument&Expand=1&>. (дата звернення 06.01.2024).
44. Нафтогаз - підприємства URL: <https://www.naftogaz.com/about-naftogaz> (дата звернення 06.01.2024).

45. Адаптивність Компанії. URL: <https://www.naftogaz.com/about-naftogazhttps://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/539094.pdf> (дата звернення 06.01.2024).

46. Дудко В. С. Економіко-математичне моделювання : навчальний посібник для студ. вищ. навчал. закл. : в 2-х частинах / В. С. Дудко, Т. Д. Краснова, В. В. Лаговський. Ірпінь : НУДПСУ, 2010. 448 с.

47. Баб'як Л. В. Стан і проблеми інноваційного розвитку підприємств нафтопереробної галузі *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. – *Логістика*. 2009. № 649. С. 8–11.

48. 2023 Best 3D Industrial Fiber Laser Welding Robot For Sale URL: [machine/3d-industrial-fiber-laser-welding-robot.html?gclid=CjwKCAiAp5qsBhAPEiwAP0qeJtBJ1gAwf9v0ZdjDiw8Ci0LFFeCaLTc8dvl7kWUIebt5OKPJa2vRhhoCt9sQAvD_BwE](https://www.machine/3d-industrial-fiber-laser-welding-robot.html?gclid=CjwKCAiAp5qsBhAPEiwAP0qeJtBJ1gAwf9v0ZdjDiw8Ci0LFFeCaLTc8dvl7kWUIebt5OKPJa2vRhhoCt9sQAvD_BwE) (дата звернення 24.12.2023).

49. Teleinspection Of Pipelines URL: <https://tubescoating.com/en/product/teleinspektsiya-vodoprovodov-vozduhovodov> (дата звернення 24.12.2023).

50. Газопостачальна Компанія Нафтогаз України URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/40121452/ (дата звернення 24.12.2023).

Додаток

Додаток А

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Газопостачальна компанія "Нафтогаз України" (наймаємувача)

Дата (рік, місяць, число) 2021 01 01
за ЄДРПОУ 40121452

Код ДКУД 1801003

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2020 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 895 940	2 287 625
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 825 225)	(2 220 517)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	70 715	67 108
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 020	209
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(33 714)	(28 987)
Витрати на збут	2150	(76 310)	(61 198)
Інші операційні витрати	2180	(92 964)	(5 470)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(131 253)	(28 338)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	9 398	5 652
Інші доходи	2240	-	973
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(501)	(533)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(262)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(122 356)	(22 508)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	7 149	3 521
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(115 207)	(18 987)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(115 207)	(18 987)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 826 063	2 933
Витрати на оплату праці	2505	50 137	51 979
Відрахування на соціальні заходи	2510	10 049	10 249
Амортизація	2515	3 473	3 383
Інші операційні витрати	2520	138 491	27 110
Разом	2550	3 028 213	95 654

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

*ЕП Вєдєв Сергій
Миколайович*

Работович Максим Александрович

Работович Максим Александрович

Дата (рік, місяць, число) 2023 01 01

Код ДН 40121452

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Газопостачальна компанія за ЄДРПОУ "Нафтогаз України" (найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	58 072 073	15 426 214
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(54 175 867)	(14 343 423)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	3 896 206	1 082 791
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 548	435
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного виставлення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(-)	(-)
Витрати на збут	2150	(543 572)	(332 509)
Інші операційні витрати	2180	(26 236 022)	(5 402 139)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного виставлення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(22 881 840)	(4 651 422)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	75 372	14 351
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від операційної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(680)	(1 067)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Продукт (збиток) від впливу перецінки на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(22 807 148)	(4 638 138)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(615 402)	(135 779)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(23 422 550)	(4 773 917)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(23 422 550)	(4 773 917)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	53 399 802	14 045 711
Витрати на оплату праці	2505	108 154	86 212
Відрахування на соціальні заходи	2510	22 433	16 686
Амортизація	2515	5 465	11 779
Інші операційні витрати	2520	27 419 607	5 157 354
Разом	2550	80 955 461	19 317 742

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Підписаний бухгалтер

ЕП Беляєв Сергій
Миколайович

Беляєв Сергій Миколайович

Беляєв Сергій Миколайович

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Газопостачальна компанія "Нафтогаз Україна" за ЄДРПОУ 402750000

Територія м. Київ за КОАТУУ 8039100000

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю за КОПФГ 240

Вид економічної діяльності Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи за КВЕД 35.23

Середня кількість працівників 178

Адреса, телефон Шолуденка, буд. 1, м. Київ, 04116 5370538

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

В

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	452	1 764
первісна вартість	1001	973	2 757
накопичена амортизація	1002	521	993
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10 890	8 154
Основні засоби	1010	5 821	5 317
первісна вартість	1011	9 187	11 684
знос	1012	3 366	6 367
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	3 521	10 670
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	20 684	25 905
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	127 844	6 799
Виробничі запаси	1101	443	464
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	127 401	6 335
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	305 508	1 063 448
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	42 672	66 946
з бюджетом	1135	8 327	2 008
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 005	2 005
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 327	6 858
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	103 428	207 118
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	5	40
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	21 533	34 600
Усього за розділом II	1195	612 644	1 387 817
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	633 328	1 413 722

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	140 000	140 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13 556	(101 651)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	153 556	38 349
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 154	778
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 154	778
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	444	512
товари, роботи, послуги	1615	370 726	1 307 533
розрахунками з бюджетом	1620	-	5 273
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	72
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	101 387	54 390
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	5 506	4 415
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	555	2 400
Усього за розділом III	1695	478 618	1 374 595
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів незаробленого пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	633 328	1 413 722

Керівник

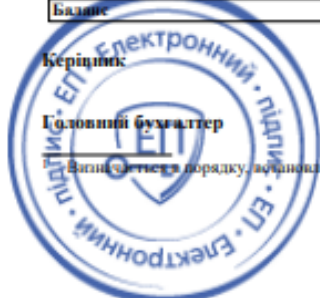
Головний бухгалтер

Випущено в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ЕП Белтов Сергій
Миколайович

Рабінович Максим Олександрович

Рабінович Максим Олександрович

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Газопостачальна компанія "Нафтогаз України"		Дата (рік, місяць, число)	2022	12	15	КОДИ
Територія	м. Київ		за ЄДР	1801001			
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КАТОРТГ	1			UA80000000001078669
Вид економічної діяльності	Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи		за КОПФГ				240
Середня кількість працівників	2 315		за КВЕД				35.23
Адреса, телефон	Шовуценка, буд. 1, м. Київ, 04116						5370538

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого вводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 599	2 093
первісна вартість	1001	5 806	5 927
накопичена амортизація	1002	3 207	3 834
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11 079	25 035
Основні засоби	1010	9 685	8 277
первісна вартість	1011	24 620	28 050
знос	1012	14 935	19 773
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	2 670	1 968
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	3 352	1 581
Усього за розділом I	1095	29 385	38 954
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	301 505	307 231
виробничі запаси	1101	533	1 639
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	300 972	305 592
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 633 032	17 933 877
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	1 367 851	1 660 780
з бюджетом	1135	7 240	341 406
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	120 631	4 130
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	990 333	765 945
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	9 806	49 502
Частка перестраховника у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі з:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	239 342	7 490
Усього за розділом II	1195	5 669 740	21 070 361
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 699 125	21 109 315

Пасив	Код ризика	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 476 000	1 476 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(4 876 175)	(28 298 725)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(3 400 175)	(26 822 725)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 686	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Прогові фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1595	1 686	-
Усього за розділом II	1595	1 686	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видавці	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 783	2 274
товари, роботи, послуги	1615	8 783 974	46 057 496
розрахунками з бюджетом	1620	117 301	149 107
у тому числі з податку на прибуток	1621	117 209	148 634
розрахунками зі страхування	1625	345	366
розрахунками з оплати праці	1630	2 116	2 537
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	169 434	1 006 006
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	12 231	23 036
Доходи майбутніх періодів	1665	2 160	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 270	691 218
Усього за розділом III	1695	9 097 614	47 932 040
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	5 699 125	21 109 315

ЕП Бєляєв Сергій
Миколайович

Бєляєв Сергій Миколайович

Головний бухгалтер

Бєляєв Сергій Миколайович

1 Указом Президента України визначено територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

